

การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

มัลลิกา จิมพลี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**LOCAL POLITICAL ELECTION PARTICIPATION OF PEOPLE IN THALUNGLEAK
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUANG DISTRICT,
BURIRAM PROVINCE**

Manlika Chimplee

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

November 2011

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัย มัลลิกา ฉิมพลี

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ประชัน คณะนวัน

ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์

ที่ปรึกษาร่วม

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร์

สถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ปีที่พิมพ์

2554

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ด้านการเมืองการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended Form) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.8235 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า:

1. การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลดได้ดังนี้ ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์ ด้านการเมืองการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ถลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน
เข้ามามีส่วนร่วมให้มากกว่านี้ รองลงมาคือ ควรให้มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้มากกว่านี้
และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบและติดตามการดำเนินการ ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE Local Political Election Participation of People in Thalungleak Subdistrict
Administrative Organization, Muang District, Buriram Province

AUTHOR Manlika Chimplee

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

Associate Professor Prajan Kanawan

Advisor

Associate Professor Prasit Suwannarak

Co-advisor

DEGREE Master of Public Administration

MAJOR Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University

YEAR 2011

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the local political election participation of people in Thalungleak Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Buriram Province in 3 aspects, namely, campaigning and election public relation, political election, and election following-up and checking. The samples were 375 people, selected by using the Table of Taro Yamane, with the confidence at 95.5 % and error at $\pm 5\%$. and simple random sampling. The research instrument used for collecting the data was a 3-part questionnaire, including checklist, 6-rating scale, and open-ended form with its reliability at 0.8235. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows:

1. The local political election participation of people in Thalungleak Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Buriram Province as a whole was at "high" level. When considering each aspect, the election following-up and checking was at "moderate" level; whereas, the rest aspects were at "high" levels. The ranking from high to low mean scores were; campaigning and election public relation, political election and election, following-up and checking, respectively.

2. The additional opinions and suggestions of people in Thalungleak Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Buriram Province were that the people opportunities in participation should be more provided the most, followed by the election public relation should be done more, and the people participation in checking and following-up the operation should be given, respectively.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วง โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน ประธานกรรมการการค้นคว้าอิสระ และ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำ การค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านคือ ดร.ผดุงชาติ ยังดี คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ นายวัชรินทร์ โอทาร์มย์ นักบริหารงานช่าง 7 (หัวหน้าส่วนโยธา) องค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และแก้ไขเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณ นายกองดีการบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก กำนัน และผู้ใหญ่บ้านตำบลสูงเหล็กทุกหมู่บ้านที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้องทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ประ โยชน์และคุณค่าอันพึงได้จาก การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณ แด่บิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา ความรู้และวิชาชีพ ตลอดจนชี้แนะคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

มัลลิกา ฉิมพลี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
	การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย.....	6
	แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	22
	การเลือกตั้งท้องถิ่น.....	27
	แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน.....	42
	แนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น.....	45
	แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ.....	48
	บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	51
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผล.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	89
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองแบบสอบถาม.....	93
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	95
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	97
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	103
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	105

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน.....	52
2 กรอบอัตรากำลังองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก.....	55
3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้านในเขตตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	60
4 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ รายได้ การศึกษา และอาชีพ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	66
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	68
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง โดยภาพรวมและรายข้อ.....	69
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเมืองการเลือกตั้ง โดยภาพรวมและรายข้อ.....	71
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามการตรวจสอบเลือกตั้ง โดยภาพรวมและรายข้อ.....	73
9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์	75

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ และยังเป็นกฎหมายแม่บทในการกระจายอำนาจตามหลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศหรือระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งการกระจายอำนาจ คือ การโอนอำนาจในทางการปกครองบางอย่างจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยให้ความเป็นอิสระพอสมควรภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยได้กำหนดบทบัญญัติในการกระจายอำนาจไว้ตามมาตรา 78 (3) กล่าวคือ กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ และยังสามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 281 มาตรา 283 กล่าวคือ ให้ความอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล บริหารงานเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

ปัจจุบันการเมืองท้องถิ่นของประเทศไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำรงชีพของประชาชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นจึงถือเป็นหลักสำคัญของการเมืองท้องถิ่น และยังเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น

การกระจายอำนาจและกำหนดบทบาท อำนาจ หน้าที่ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของส่วนกลางแล้ว ยังทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการด้านการบริการสาธารณะ และด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น

เนื่องจากการกระจายอำนาจการบริหาร ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยหรือเป็นอิสระไปจากรัฐ ที่สำคัญเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานหรือกิจการของท้องถิ่น โดยตรง รู้จักรับผิดชอบร่วมกัน คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล จึงเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ประกอบกับรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง มีอิสระในการบริหารงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลมากขึ้น โดยเนื้อหาสาระเน้นการมีสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยตรงของประชาชนสอดคล้องกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น มีความสำคัญในการพัฒนาระบบการเมืองไปสู่การเป็นประชาธิปไตย โดยหมายถึงกิจกรรมที่บุคคลมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง จึงเป็นเรื่องของประชาชนที่ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปกครองตนเอง เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน ได้อย่างแท้จริง

การจัดการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีวิวัฒนาการเรื่อยมาตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในแต่ละช่วงเวลา ตลอดระยะเวลาแห่งการพัฒนา การปกครองท้องถิ่นยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถอำนวยประโยชน์ให้กับประชาชนในชาติอย่างเต็มที่สมดังวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์หลัก คือ การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ซึ่งในปัญหาและอุปสรรคนั้นมีดังนี้ คือ การที่ประชาชนไม่กระตือรือร้นในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทางการเมืองทางปกครอง ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งท้องถิ่นและการปกครองในระดับท้องถิ่น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยถือ โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายโดยตรง เนื่องจากความเฉื่อยชาและความสนใจเรื่องการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปกครองหลายครั้ง เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร ถัดมารัฐธรรมนูญ มีการแข่งขันอำนาจทางการเมืองของผู้บริหารประเทศ เพื่อรักษาผลประโยชน์กลุ่มของตนเองและพวกพ้อง จึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทำได้ยากและทำได้เพียงระยะเวลาอันสั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเสมือนถูกจำกัดสิทธิ การพัฒนาทางการเมืองขาดความต่อเนื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยจึงไม่เป็นประชาธิปไตย อีกทั้งวัฒนธรรมทางการเมืองของคนบางส่วนในท้องถิ่น มีวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า คนในท้องถิ่นมีความรู้ความ

เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารและผู้นำท้องถิ่นแต่ขาดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม
ทางการเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก ตำบลลุดสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัด
บุรีรัมย์ ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลลุดสูงเหล็ก เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก เมื่อ
วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน
และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อดำเนินการกิจตาม
แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งบทบาท
และหน้าที่ที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การส่งเสริมการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยโดยการพัฒนาท้องถิ่น และการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่และตามที่
กฎหมายกำหนด เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในท้องถิ่นของ
ตนเอง เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนตามเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งปัญหาและอุปสรรคนั้น มีดังนี้ คือ
ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งท้องถิ่น ประชาชนไม่กระตือรือร้นในการเข้าไป
มีส่วนร่วมทางการเมืองทางปกครอง และการปกครองในระดับท้องถิ่น เนื่องจากความเฉื่อยชาและ
ความสนใจเรื่องการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทาง
การเมืองของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ลุดสูงเหล็ก จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของ
ประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี
ความมุ่งหวังว่าผลการศึกษาวิจัย จะเป็นข้อมูลสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก ใน
การที่จะส่งเสริมและพัฒนาทางด้านการเมืองท้องถิ่น ให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง
ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้การบริหารงานและดำเนินกิจการของ
องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพ เจริญก้าวหน้า อันจะประ โยชน์กับประชาชนและชุมชน
มากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก และองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ทั้งประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มี 3 ด้าน คือ ด้านการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ด้านการเมืองการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 5,549 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 146) จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงให้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง บทบาท การกระทำและการปฏิบัติกิจกรรมของประชาชนในท้องถิ่นที่แสดงออกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินงานสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง และการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดให้ และกระทำด้วยความสมัครใจ ในการกระทำนั้นมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง โดยทางตรงและทางอ้อม

3. การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนได้กระทำการกิจกรรมทางการเมืองการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการณรงค์และประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับการณรงค์การเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เช่น ทางสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

3.2 ด้านการเมืองการเลือกตั้ง หมายถึง การใช้สิทธิเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การออกเสียงประชามติ การณรงค์การเลือกตั้ง การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และกิจกรรมอื่น ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

3.3 ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนเข้าร่วมการรับฟัง ติดตามตรวจสอบการทำงานและพฤติกรรมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างเที่ยงธรรม สุจริต และให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ตรวจสอบติดตามการทำงานของผู้ได้รับการเลือกตั้งของท้องถิ่น

4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลलगเหล็ก ตำบลलगเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

5. ประชาชน หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่จริงในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลलगเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ โดยขอนำมากล่าวเพื่อกำหนดกรอบในการวิจัย ดังนี้

1. การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การเลือกตั้งท้องถิ่น
4. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
5. แนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
6. แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ
7. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ความหมายของการเมือง

ในการศึกษาเรื่องการเมืองนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกัน ซึ่งได้ทำการศึกษามานับตั้งแต่สมัยอดีตกาลจนถึงปัจจุบัน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นความพยายามของหลายท่านในแต่ละยุคแต่ละสมัยที่จะให้ความหมายของคำว่า “การเมือง” ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาเหตุผลและข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางการเมือง และเพื่อนำเอาเหตุผลและข้อเท็จจริงเหล่านั้น ไปสรุปเป็นกฎเกณฑ์ หรือแนวความคิดที่จะนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการมีชีวิตที่ดีของมนุษย์ ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของการเมืองไว้หลากหลาย ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2531: 90 ; อ้างถึงใน นิติยา สุเพ็ชร. 2547 : 8) ให้ความหมายของคำว่า “การเมือง” หมายถึง 1) งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่ วิชาว่าด้วยรัฐ การจัด ส่วนแห่งรัฐและการดำเนินการแห่งรัฐ 2) การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่นการเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ

3) กิจการอำนาจหรือการควบคุม การบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งที่มีหน้าที่อำนาจการ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารแผ่นดิน จำนวน ศดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2530 : 107-112 ; อ้างถึงใน นิตยา สุเพียร. 2547 : 8) ให้ความหมายว่า “การเมือง” คือกิจกรรมทางสังคมหรือความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจสังคมมีแบบแผนต่างๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือความสัมพันธ์ทางอำนาจ เช่น แบบแผนที่กำหนดว่าใครเป็นผู้มีอำนาจ การที่จะได้อำนาจมีกฎเกณฑ์วิธีการอย่างไรมีการแบ่งสรรอำนาจกันอย่างไร มีวิธีการและขอบเขตในการใช้อำนาจอย่างไร ตลอดจนแบบแผนในการสืบทอดหรือเปลี่ยนแปลงอำนาจ แบบแผนเหล่านี้เรียกว่าสถาบันการเมือง นักสังคมวิทยาถือว่าสถาบันการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบสังคมในฐานะเป็นวิธีการควบคุมทางสังคมอย่างเป็นทางการ

จิราพร บุญพร (2539 : 11) ได้กล่าวว่า การเมืองคือกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง อำนาจ และเพื่อการได้มาซึ่งอำนาจ แต่หลังจากการได้อำนาจแล้วจะต้องมุ่งไปสู่การบริหารเพื่อให้การ แจกแจงทรัพยากรเป็น ไปเพื่อจุดประสงค์และเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

กล่าวโดยสรุปการเมือง หมายถึง กิจกรรมทางสังคมของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์ทางอำนาจให้มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ซึ่งอาจจะมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือขัดกัน มีการตัดสินใจ ในความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือต่างกัน และสามารถเกิดขึ้นได้โดยทั่วไปในสังคม ซึ่งโดยทั่วไปการเมืองในโลกแบ่งออกได้เป็น 2 ระบอบใหญ่ ๆ คือ ระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการ ในที่นี้จะกล่าวถึงระบอบประชาธิปไตย

ความหมายของประชาธิปไตย

วิสุทธิ โพธิ์แทน (2524 : 13) ประชาธิปไตย คืออะไร ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization หรือ UNESCO) ได้ให้ทุนแก่นักวิชาการมากกว่าหนึ่งร้อยคน เพื่อทำการวิจัยเกี่ยวกับคำว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) ผลปรากฏว่าเมื่อการวิจัยเสร็จสิ้นลง ได้มีข้อสรุปว่าประชาธิปไตยถูกใช้เป็นคำ อธิบายให้แก่ระบบการเมือง และสังคมทุกระบบที่ผู้ใช้ อธิบายสนับสนุน

วิวัฒน์ เขียมไพรวัน. (2546 : 178) ถ้าเราจะนิยามตามอักษร (Nominal Definition) คำว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) มาจากภาษากรีก 2 คำ คือ Demos ซึ่งแปลว่า ประชาชน กับ Kratein ซึ่งแปลว่า การปกครอง เมื่อรวมเป็นคำ Demokratia หมายถึง การปกครองโดยผู้ถูกปกครองหรือ การปกครองโดยประชาชน สำหรับในภาษาไทยนั้นคำว่า “ประชาธิปไตย” มาจากคำว่า “ประชา” หมายถึง ประชาชนพลเมืองกับคำว่า “ธิปไตย” หมายถึง อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เมื่อรวมคำกันแล้ว ประชาธิปไตยก็จะ หมายถึง อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของ

ประชาชน และหากเราจะนิยามตามเนื้อหาสาระ (Essential Definition) ก็จะมีมุมมอง จากการที่มนุษย์เราต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มตั้งแต่กลุ่มครอบครัวไปจนถึงประเทศชาติในกลุ่ม (Association) ต้องมีการตัดสินใจ และการตัดสินใจของกลุ่มก็ต้องเป็นแบบรวมหมู่หรือเสียงส่วนมาก (Collective Decisions) ซึ่งสามารถเรียกได้ว่าเป็นการตัดสินใจแบบประชาธิปไตย ถ้ายึดตามแนวนี้นี้ ประชาธิปไตยจะมีหลักอยู่ 2 ประการ

1. การควบคุมโดยประชาชน (Popular Control) ประชาชนสามารถควบคุมให้ไปในทิศทางตามความต้องการ หรือเป็นการตัดสินใจโดยประชาชน
2. ประชาชนมีความเสมอภาคในสิทธิ (Equality of Rights) สิทธิในฐานะสมาชิกกลุ่ม บางครั้งเรียกว่า สิทธิขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกันกับคนอื่น ๆ

นอกจากนั้น วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2546 : 178) ยังกล่าวว่า ถ้าเรานิยาม ประชาธิปไตยตามแนวคิดนี้ มี 2 สิ่งที่เราต้องตระหนักไว้คือ 1) การตัดสินใจ แบบนี้ไม่ได้มีอยู่ในเฉพาะรัฐเท่านั้น แต่สามารถมีได้ในครอบครัว ประชาธิปไตย จะไม่ใช่เรื่องของระบบการเมือง สี่ผิว หรือโครงสร้างใหญ่ แต่โครงสร้างย่อยก็มีส่วนเกี่ยวพัน โครงสร้างใหญ่ และ โครงสร้างใหญ่ก็มีส่วนช่วยควบคุม โครงสร้างย่อยให้เป็นไปในทางเดียวกัน 2) ประชาธิปไตยไม่ได้เป็นเรื่อง ขาว-ดำ หรือดี-ไม่ดี ถูก-ผิด แต่เป็นเรื่องของ “ระดับ (Degree) กระบวนการสร้างประชาธิปไตย (Democratization) เป็นกระบวนการที่ไม่มีจุดสิ้นสุด ไม่มีประเทศไหนที่ไม่มีประชาธิปไตยเลย และไม่มีประเทศไหนที่มีประชาธิปไตยเต็ม 100% หากแต่ละประเทศมีระดับของประชาธิปไตยที่มาก-น้อยต่างกันออกไป เราจะเรียกประเทศไหนว่าเป็นประชาธิปไตย (Democratic Government) พิจารณาจากข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. รัฐบาลต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน (Accountable to the People) รัฐบาลต้องได้รับฉันทานุมัติจากประชาชน
  2. ตำแหน่งทางรัฐบาลต้องมาจากการแข่งขัน เลือกตั้ง (Competitive Election)
  3. มีสิทธิทางการเมืองและสิทธิของพลเมือง (Civil and Political Rights) หรือสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น สิทธิในการเดินทาง สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นต้น
- “ประชาธิปไตย” ถือว่าเป็นการปกครองที่มีหลักการ วิธีการ และจุดมุ่งหมาย ที่ให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นสำคัญ แม้ว่าจะมีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันอย่างมาก และความหมายที่ได้รับการกล่าวอ้างถึงอย่างกว้างขวางก็คือ คำกล่าวของประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น แห่งสหรัฐอเมริกาที่ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น หมายถึง “การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” (Government of the People, by the People, and for the People)

คิวอี้ (Dewey.1967 : 81-99 ; อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ. 2548 : 11) ได้กล่าวว่า ประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ แบบการปกครองและแบบวิถีชีวิต โดยกล่าวว่าแบบที่สองนี้ มีความสำคัญกว่าแบบแรก เพราะแบบวิถีการดำเนินชีวิตนั้น จะส่งผลให้การปกครองสมบูรณ์ขึ้น และประสบผลสำเร็จ ซึ่งได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยในลักษณะที่เป็นวิถีชีวิตว่าหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ 3 ประการด้วยกัน คือ

1. การเคารพซึ่งกันและกัน ได้แก่ การเคารพในสิทธิและเสรีภาพซึ่งกันและกัน เคารพในความคิดและการกระทำของผู้อื่น
2. การแบ่งปันกัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน ได้แก่ การอาสารับทำงานตามความสามารถ การมีความร่วมมือทำตามอัธยาศัย การทำตามมติของส่วนรวมที่ได้วางแผนกัน
3. การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา ได้แก่การทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ด้วยความรอบครอบ

เพทแมน (Pateman 1970 : 22-27 ; อ้างถึงใน กฤติชัย เพ็ญศิริ. 2548 : 11) ได้กล่าวถึงประชาธิปไตยว่า ตามทฤษฎีนั้นเป็นวิธีการเมืองหรือการจัดแจงทางการเมืองในระดับชาติที่บรรดาผู้นำทางการเมืองจำเป็นต้องแข่งขันกันเพื่อได้รับเสียงสนับสนุนโดยการเลือกตั้งเป็นระยะเวลาและอย่างเสรีจากประชาชน การเลือกตั้งนั้นจำเป็นต้องยึดหลักความเสมอภาคและทั่วถึง ประชาชนจำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกผู้กำหนดนโยบายทางการเมือง และในการควบคุมผู้กำหนดนโยบายนั้นให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน

อมร รักษาสัตย์ (2543 : 13) กล่าวว่าประชาธิปไตย คือ สภาวะที่คนเป็นไทยและยากจนซึ่งมีจำนวนมากในสังคมได้รับมอบหมายให้อำนาจของรัฐไว้ในมือประชาธิปไตยที่บริสุทธิ์ที่สุดได้รับการเรียกขานนั้นได้ก็ เพราะมีสภาพแห่งความเสมอภาคปรากฏอยู่ในที่นั้น และกฎหมายของรัฐ มุ่งรับรองความเสมอภาคนั้น เพราะว่าคนยากจนจะไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายที่ด่าด้อยกว่าคนร่ำรวย หรือว่าอำนาจสูงสุดจะไม่ต้องอยู่ในกำมือของฝ่ายใด แต่ทั้ง 2 ฝ่ายจะมีส่วนใช้อำนาจนั้นด้วยกัน

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2545 : 51-52) กล่าวว่า ประชาธิปไตย คือ การส่งเสริมให้ประชาชนเห็นปัญหาของตัวเอง แก้ปัญหาของตัวเองมากกว่าอย่างอื่น รัฐบาลในอุดมคติเพียงแต่สนับสนุนส่งเสริมประชาชนให้เห็นเช่นนี้ ให้ทำเช่นนี้ให้มากที่สุด รัฐบาลประชาธิปไตยต้องให้โอกาสประชาชนมีอำนาจมีทรัพยากรที่จะทำอะไรด้วยตนเองให้มากขึ้น ให้ประชาชนจับกลุ่มกันเป็นประชาสังคมแก้ปัญหาที่ใหญ่ขึ้นซับซ้อนยิ่งขึ้น

สรุปความหมายของประชาธิปไตยที่กล่าวมาข้างต้น หมายถึง ระบบการเมือง การปกครองที่ประชาชนใช้อำนาจปกครองตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในการดำรงชีวิตที่ดีของมนุษย์ เป็นการปกครองที่สอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง และสามารถควบคุมการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการ เป็นการปกครองที่ยึดหลักของเสรีภาพ ความเสมอภาค คำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญมีกฎหมาย กฎเกณฑ์ กติกาที่ประชาชนต้องเคารพนับถือ และอาจกล่าวได้ว่าประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับมากที่สุด

หลักการของระบอบประชาธิปไตย

เมื่อเราพูดถึงระบอบประชาธิปไตย เราก็มักจะนึกถึงความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพ ประการต่าง ๆ ก่อนอื่น ความจริงแล้วการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญ ๆ นอกเหนือไป จากหลักความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพที่น่าจะพิจารณาอีกหลายประการด้วยกัน ดังที่ สุจิต บุญบงการ (2542 : 36-37) ได้อธิบายไว้ ดังต่อไปนี้

1. หลักเหตุผล นักปราชญ์ในอดีตหลายท่านเชื่อว่า “มนุษย์เป็นสัตว์โลก ที่มีเหตุผลจนกระทั่งสามารถใช้เหตุผลที่ตนมี แก้ปัญหาที่ตนเผชิญอยู่ได้ รวมตลอดถึงการปรับปรุงพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเอง ให้เจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อง ๆ” การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ส่งเสริมให้มนุษย์เอาชนะกันด้วยเหตุผล และเปิด โอกาสให้มนุษย์ได้ใช้เหตุผลอย่างกว้างขวาง เพื่อแสวงหาข้อตกลงที่ดีที่สุด อันจะเป็นประโยชน์มากที่สุดแก่ประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครอง แม้จะเสียเวลามากก็ตาม ข้อตกลงหรือมติในระบอบประชาธิปไตยเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ได้มีโอกาสใช้เหตุผลอย่างกว้างขวาง รอบคอบ เท่าที่สติปัญญาของมนุษย์จะรับ ได้ โดยหวังข้อตกลงหรือมติอันเกิดจากเหตุผลที่ดีที่สุดของมนุษย์ จะช่วยอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้มนุษย์ที่อยู่ภายใต้การปกครองดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก

2. หลักความยินยอม การปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่นิยมการบีบบังคับขึ้นใจ ให้ประชาชนจำต้องยอมรับอำนาจปกครองของผู้ปกครอง ใครจะเป็นผู้ปกครองจะต้องได้รับความยินยอมพร้อมใจจากผู้ถูกปกครอง โดยการเลือกตั้งที่แท้จริง บริสุทธ์และยุติธรรม การอยู่ในตำแหน่งหรือการพ้นจากตำแหน่งของผู้ปกครองก็เช่นเดียวกัน ย่อมอยู่ในดุลพินิจของประชาชน นอกจากนี้หลักความยินยอมยังจะอำนวยความสะดวกแก่การปกครองในอันที่จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนด้วยดีอีกด้วย การบริหารราชการแผ่นดินจะบรรลุถึงเป้าหมายได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุก ๆ ฝ่าย

3. หลักความเสมอภาค นักปรัชญาทางการเมืองหลายท่านมีความเห็นพ้องต้องกันว่า “ในระบอบประชาธิปไตย ความเสมอภาคมีความสำคัญยิ่งไปกว่าเสรีภาพ ทั้งนี้เพราะเสรีภาพนั้น

ประชาชนอาจจะมีได้ในการปกครองระบอบอื่น ๆ มากหรือน้อยเท่านั้น แต่ความเสมอภาคประชาชนจะมีได้ก็แต่เฉพาะการปกครองระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น” ระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนจะมีความเสมอภาคหรือเท่าเทียมกัน ซึ่งสามารถพิจารณาได้หลายด้านด้วยกัน เช่น ความเสมอภาคทางการเมือง นั่นคือ การที่ประชาชนทุกคนต่างมีสิทธิเลือกตั้งได้คนละคะแนนเหมือนกัน (One Man One Vote) นั่นเอง ส่วนความเสมอภาคอีกประการหนึ่งคือ ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายความว่า ประชาชนมีโอกาสในการประกอบกิจการทางเศรษฐกิจ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกันตามสติปัญญา ถ้า ลังความสามารถของแต่ละคนเป็นสำคัญ และประการสุดท้ายคือ ความเสมอภาคทางสังคม หมายถึง มนุษย์ย่อมมีความเท่าเทียมกันในการดำรงตนอยู่ในสังคม ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ ไม่มีการสร้างระบบอภิสิทธิ์ชนขึ้นในสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าความเท่าเทียมกันทางสังคมนั้นหมายถึง ทุกคนย่อมมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันชาติกำเนิด อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ศาสนา ฯลฯ ไม่เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์มีความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม หรือเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์กลุ่มหนึ่งมีอภิสิทธิ์เหนือมนุษย์อีกกลุ่มหนึ่งได้

4. หลักเสรีภาพ นอกจากจะเป็นอำนาจของประชาชนที่จะป้องกันมิให้ผู้ปกครองใช้อำนาจเกินขอบเขตแล้ว เสรีภาพยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะทำ ให้มนุษย์มีอิสระในการเรียนรู้ และใช้สติปัญญา เหตุผลอย่างแท้จริงต่อการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ

5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองระบบการเมืองสมัยใหม่เห็นว่าประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การตัดสินใจของผู้ปกครองต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเช่นนี้โดยหลักแล้วถือว่าเป็นการยอมรับในสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การมีส่วนร่วมมิได้ทั้งแบบสมัครใจกับแบบเจาะจง ตั้งแต่การออกคะแนนเสียงเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็น ไปจนถึงการชุมนุมประท้วง การใช้ความรุนแรงเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบหนึ่ง แต่ไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

6. ความเท่าเทียมกัน ทุกคนต้องมีความเท่าเทียมกัน ภายใต้กฎหมาย และทางการเมือง แต่ไม่ได้รวมถึงความเท่าเทียมกันทางฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม แต่หมายรวมถึง ทุกคนต้องได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน

หลักการปกครองตนเอง การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ประชาชนปกครองตนเอง แม้ในปัจจุบันจะเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีผู้แทน หลักการนี้ก็ยังมี ความสำคัญ อยู่อย่างมั่นคง เพียงแต่ว่าประชาชนได้ใช้อำนาจในการปกครอง โดยผ่านกลไกการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบใหม่เท่านั้น ซึ่งมีหลักการที่สำคัญพอสรุป ได้ดังนี้ (สุจิต บุญบงการ. 2542 : 36 - 37)

1. ขอมรับว่าประชาชนมีอำนาจ และใช้อำนาจปกครองตนเอง
2. ให้ประชาชนเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่แทนในการดำเนินการทางการเมือง
3. การเลือกตั้งผู้แทนนั้นจะต้องกำหนดให้ประชาชนโดยทั่วไปมีสิทธิ (General Suffrage)
4. วิธีการเลือกตั้งต้องเป็นไปตามหลักการเลือกตั้งที่แท้จริง
5. ผู้แทนของประชาชนจะต้องคัดสรรใจแทนประชาชน เพื่อประโยชน์ของประชาชน และใช้หลักเสียงข้างมากในการทำงาน (Majority Rule)
6. ในการคัดสรรปัญหาและการตกลงใจแทนประชาชนนั้น ผู้แทนไม่จำเป็นต้องปรึกษากับ ผู้ออกเสียงเลือกตั้งทุกกรณีไป เพราะถือว่าได้รับมอบความไว้วางใจจากประชาชนแล้ว โดยการเลือกตั้ง

จากหลักที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าระบอบประชาธิปไตยยกย่องและให้ความสำคัญกับประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองอย่างยิ่ง ความสำเร็จหรือล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตย จึงขึ้นอยู่กับความสามารถ และคุณสมบัติของประชาชนในการปกครองตนเองเป็นสำคัญจะต้องมีการให้การศึกษาและพัฒนาพลเมืองให้เข้าใจในคุณค่าของการปกครองตนเองอย่างลึกซึ้ง ตลอดจนมีการปฏิรูปทัศนคติของประชาชนเสียใหม่ ให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองอย่างถ่องแท้ มีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา

รูปแบบรัฐสภาหรือระบบรัฐสภา (Parliamentary System) รูปแบบรัฐสภาหรือว่าตัวรัฐสภาเป็นองค์กรสูงสุด เป็นที่รวมของเจตจำนงของประชาชนทั้งประเทศ เป็นศูนย์กลางการรวมอำนาจทางการเมืองทำหน้าที่ทั้งทางด้านนิติบัญญัติและควบคุมการบริหารประเทศดำเนินตามแนวคิดหรือหลักการเชื่อมโยงแห่งอำนาจ (Fusion of Power) ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร เนื่องจากฝ่ายบริหารมีที่มาจากสภาผู้แทนราษฎรหรือฝ่ายนิติบัญญัติ เพราะรูปแบบนี้ประชาชนเลือกฝ่ายบริหาร โดยทางอ้อม ทั้งนี้ สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้คัดเลือกนายกรัฐมนตรีจากสมาชิกพรรคการเมืองที่ครองเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร จากนั้นนายกรัฐมนตรีเป็นผู้เลือกรัฐมนตรีประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี ระบบนี้จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่าเป็นระบบรัฐมนตรี (Cabinet System) ความรับผิดชอบทางการเมืองภายใต้รูปแบบรัฐสภา จึงเป็นการรับผิดชอบขององค์กรคณะหรือความรับผิดชอบร่วม (Collective Responsibility) (บุญอริ ยีหมะ. 2550 : 121-122)

รูปแบบของรัฐสภา

รัฐธรรมนูญของประเทศไทย กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยสภา 2 สภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา โดยเรียกชื่ออย่างไม่เป็นทางการว่า สภาล่าง และสภาสูง เหตุผลที่จัดรูปแบบของรัฐสภาซึ่งประกอบด้วย 2 สภา ดังนี้ (นุชา มุกดาLOY. 2553 : ออนไลน์)

1. สภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 480 คน มีวิธีได้มาดังนี้ (นุชา มุกดาLOY. 2553 : ออนไลน์)

1. สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คน
2. สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจำนวน 80 คน การเลือกตั้งสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนน โดยตรงและลับ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง การคำนวณจำนวนสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งและการกำหนดเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังนี้

1. ให้คำนวณเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน โดยคำนวณจากจำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 400 คน
2. จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม ข้อ 1 ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้หนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นประกอบด้วยบทบาทภายในสภา ซึ่งได้แก่ อำนาจในการตรากฎหมาย อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และอำนาจในการให้ความเห็นชอบ เป็นต้น นอกจากนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังต้องสร้างบทบาทภายนอกสภา ผู้แทนราษฎรในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประชาชน และในด้านเวทีต่างประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทสำคัญยิ่งในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศอีกด้วย

2. วุฒิสภา

วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกสมาชิกจำนวนรวม 150 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด ๑ ละ 1 คน และมาจากการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้น หักด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง (นุชา มุกดาLOY. 2553 : ออนไลน์)

ในกรณีที่มีการเพิ่มหรือลดจังหวัดในระหว่างวาระของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งหรือสรรหาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง แล้วแต่กรณี ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา มีดังนี้

2.1 ช่วยให้เกิดการตรวจสอบ ขับขั้ กลั่นกรอง ถ่วงดุล และรอบคอบ ในการออกกฎหมาย เนื่องจากอำนาจนิติบัญญัติ เป็นอำนาจในการออกกฎหมายมาคุ้มครองประชาชน ถ้าให้มีสภาเดียวอาจใช้อำนาจนั้น โดยไม่มีการพิจารณาถ่วงดุล ซึ่งอาจขาดความรอบคอบ เช่น ออกกฎหมายที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ ออกกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนบางกลุ่ม เป็นต้น อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ การมีสองสภาช่วยกันพิจารณาถ่วงดุล ช่วยกันทักท้วง ขับขั้หรือแก้ไขเพิ่มเติม โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้ได้กฎหมายที่สมเหตุสมผล ถูกต้อง ยุติธรรม ครอบคลุมทั่วถึง และสอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติ หรือประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

2.2 ช่วยประนีประนอมและประสานความเข้าใจ ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐสภากับรัฐบาล ถ้ามีสภาเดียว คือ สภาผู้แทนราษฎร ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลและรัฐสภาอาจรุนแรง และนำไปสู่การยุบสภาหรือสภาลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรง แต่รัฐบาลมาจากการแต่งตั้ง ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถือว่ากลุ่มคนเป็นตัวแทนของประชาชนที่แท้จริง แต่รัฐบาลมาจากการแต่งตั้งของผู้มีอำนาจ จึงสรุปหนึ่งว่ารัฐบาล คือ ผู้ที่เข้ามารับใช้หรือรักษาผลประโยชน์ให้แก่ผู้มีอำนาจที่แต่งตั้งพวกเขา ในกรณีเช่นนี้ การมีสภาที่สองอาจช่วยไกล่เกลี่ยประนีประนอมได้ เพราะสภาที่สอง หรือวุฒิสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกส่วนใหญ่ที่เป็นผู้มีประสบการณ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นที่เคารพนับถือของคนในสังคม และเป็นที่ยอมรับของรัฐบาลและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์แบบเชื่อมโยงอำนาจตามที่กล่าวมา ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารจึงมีความแนบแน่นอย่างยิ่งกล่าวคือ เสถียรภาพหรือความอยู่รอดของรัฐบาลขึ้นอยู่กับฝ่ายนิติบัญญัติ เพราะขึ้นอยู่กับเสียงสนับสนุนในสภา เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มีอำนาจในการตรวจสอบ ถ่วงดุล โดยเฉพาะการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจเพื่อให้รัฐบาลพ้นจากตำแหน่ง ในขณะที่ฝ่ายบริหารพ้นจากตำแหน่ง ในขณะที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลก็มีอำนาจในการถ่วงดุลฝ่ายนิติบัญญัติด้วยการประกาศยุบสภา (บุญอริ ยีหมะ. 2550 : 122)

นอกจากนั้นเพื่อให้การทำงานในระบบรัฐสภามีประสิทธิภาพ จึงประกอบไปด้วย ตำแหน่งสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้ (บุญอริ ยีหมะ. 2550 : 124-126)

ประธานสภาสามัญ (Speaker)

สมาชิกสภาสามัญเป็นผู้เลือกประธานสภาสามัญ โดยไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นพรรค รัฐบาล ในทางปฏิบัติฝ่ายรัฐบาลจะปรึกษาหารือร่วมกับพรรคฝ่ายค้านแล้วเสนอชื่อของสมาชิก รัฐสภา ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทั้ง 2 สภา หลักการที่ยอมรับกันโดยทั่วไปก็คือ เมื่อประธานสภาได้รับ เลือกแล้วจะต้องทั้งความเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของตนและความผูกพันที่มีกับพรรคลง จะต้อง ทำหน้าที่อย่างเป็นกลางเพื่อความเคารพของทุกฝ่าย

หน้าที่ของประธานสภาสามัญ

1. เป็นตัวแทนของสภาสามัญในการติดต่อกับพระมหากษัตริย์ สภานายก และบุคคล หรือองค์กรอื่น ๆ
2. เป็นประธานและควบคุมสมาชิกสภาสามัญให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของรัฐสภา พรรคการเมืองฝ่ายค้าน (Opposition Party)

แต่งตั้งให้หัวหน้าพรรคการเมืองฝ่ายค้านเป็น “ผู้นำฝ่ายค้านในสภา” เพราะถือว่าการเลือกตั้งครั้งต่อไปอาจได้เป็นนายกรัฐมนตรีก็เป็นได้ หากชนะเลือกตั้งครองเสียงข้างมาก หัวหน้าพรรคจึงสมควรมีสถานภาพที่แตกต่างจากสมาชิกสภาสามัญโดยทั่วไป

อำนาจหน้าที่ของพรรคการเมืองฝ่ายค้าน

1. สนับสนุนการกำหนดนโยบาย กฎหมายของรัฐบาล
2. คัดค้านข้อเสนอของรัฐบาล เสนอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติของรัฐบาล
3. เสนอนโยบายของพรรคฝ่ายค้านเพื่อการเลือกตั้งสมัชชาน้ำ แสดงความคิดเห็นที่มี ต่อนโยบายของรัฐบาลว่าดี ไม่ดีอย่างไร แตกต่างจากพรรคฝ่ายค้านอย่างไร สมควรแก้ไขอย่างไร เพื่อประชาชนจะได้ประโยชน์
4. ตั้งรัฐบาลเงา (Shadow Government) เพื่อเตรียมตัวรับหน้าที่แทนหากรัฐบาลเดิม พ้นจากตำแหน่ง

ทฤษฎีการปกครองในรูปแบบรัฐสภาชี้ถึงอำนาจสูงสุดอยู่ที่รัฐสภาการปฏิบัติหน้าที่ ของฝ่ายบริหารจะต้องปฏิบัติตามเจตจำนงของประชาชนที่เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เข้ามาแล้ว ส.ส. เป็นผู้เลือกฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายบริหารมาจากความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องดำเนินการภายใต้เจตจำนงนั้น ตำแหน่งที่สำคัญของฝ่ายบริหาร ได้แก่

นายกรัฐมนตรี (Prime Minister)

ในทางปฏิบัติตามประเพณีทางการเมือง หัวหน้าพรรคที่ชนะเลือกตั้งครองเสียงข้างมากในสภาจะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หลังจากนั้นนายกรัฐมนตรีจะคัดสรรตัวรัฐมนตรีจากสมาชิกสภา แล้วเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกสภา จึงจะสามารถบริหารประเทศได้ แต่ในบางประเทศนายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องเป็นต้องเป็น ส.ส. ก็ได้ หาก ส.ส. เห็นพ้องต้องกันว่า เป็นผู้มีความเหมาะสม และไม่คิดหลักการประชาธิปไตยเพราะถือว่าผ่านการเลือกสรรจาก ส.ส. ซึ่งเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน ในบางประเทศ หากไม่มีพรรคการเมืองใดได้เสียงข้างมาก ก็จะนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลผสม ดังที่เกิดขึ้นเป็นปกติสำหรับการเมืองไทย

อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี

1. อำนาจในการยุบสภา การยุบสภาเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้นำฝ่ายบริหารทั้งเพื่อกำราบรัฐมนตรีร่วมคณะและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แข็งข้อ หรือมีความเห็นที่ไม่ลงรอยกับรัฐบาลมากจนไม่สามารถบริหารประเทศได้อย่างราบรื่นอีกต่อไป
2. อำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนรัฐมนตรี และข้าราชการระดับสูงนายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนรัฐมนตรี เป็นผู้ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งปลัดกระทรวง เพราะข้าราชการระดับสูงนี้มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายที่รัฐบาลต้องการผลักดัน
3. อำนาจในการควบคุมวาระการประชุม ต้องได้รับการอนุมัติจากนายกรัฐมนตรี เรื่องใดควรอภิปราย ควรอนุญาตให้ใครอภิปราย รวมถึงการสรุปความเห็นในที่ประชุมด้วย

คณะรัฐมนตรี (Cabinet)

นอกจากนายกรัฐมนตรีแล้ว ยังมีรัฐมนตรีประจำกระทรวงต่าง ๆ ประกอบกันขึ้นเป็นคณะรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ตัดสินใจขั้นสุดท้ายของนโยบายเพื่อนำเสนอต่อรัฐสภา
2. ควบคุมการบริหารงานในกระทรวงให้มีความสอดคล้องกับนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารในระบบรัฐสภา

จากการศึกษาถึงที่มาและบทบาท อำนาจหน้าที่ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารในระบบรัฐสภาที่ผ่านมาจะเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทั้ง 2 ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายบริหารต้องมาจากการเลือกสรรหรือความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติทางการเมืองจะตกเป็นของหัวหน้าพรรคที่ครองเสียงข้างมากในสภา

2. ฝ่ายนิติบัญญัติทำหน้าที่ควบคุมการบริหารประเทศของฝ่ายบริหาร เพื่อให้บริหารประเทศให้สอดคล้องตามความมุ่งหมายของประชาชนที่ได้เลือกตั้งเข้ามา โดยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การตั้งกระทู้ การเปิดอภิปรายทั่วไป การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

3. ส่วนฝ่ายบริหารก็มีวิธีการในการแก้ไขปัญหา หากเกิดกรณีความแตกแยก วุ่นวาย ขาดความเห็นพ้องต้องกันในการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎร ด้วยการตัดสินใจยุบสภา

ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 (ฉบับที่ 18) นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ และเป็นหลักในการจัดระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดของรัฐ ซึ่งรัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับบัญญัติให้รัฐสภา ประกอบไปด้วย 2 สภา คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ประเทศไทยได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2476 (อมรศักดิ์ พงศ์พศตม์. 2553 : ออนไลน์)

รัฐสภาไทย

องค์ประกอบของรัฐสภาไทย ตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 รัฐสภา ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา เป็นรองประธานรัฐสภา สำหรับจำนวนที่มาและคุณสมบัติของสมาชิก มีดังนี้ (อมรศักดิ์ พงศ์พศตม์. 2553 : ออนไลน์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 480 คน วิธีได้มา ดังนี้

1. สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คน
2. สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจำนวน 80 คน การเลือกตั้งสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนน โดยตรงและลับ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งและการกำหนดเขตเลือกตั้งให้ดำเนินการดังนี้

1. ให้คำนวณเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน โดยคำนวณจากจำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 400 คน

2. จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม ข้อ 1 ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิก

หนึ่งคน ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์ จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

การกำหนดเขตเลือกตั้ง

1. การกำหนดเขตเลือกตั้ง จังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง แต่ถ้าจังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 คน

2. ในกรณีที่แบ่งเขตเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ 3 คนทุกเขตไม่ได้ ให้แบ่งเขตเลือกตั้ง ออกเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ 3 คน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตละ 2 คน ถ้าจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 4 คน ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต เขตหนึ่งให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 คน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกพรรคการเมือง ที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น การกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ให้จัดแบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็น 8 กลุ่มจังหวัด และให้แต่ละกลุ่มจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 10 คน

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1. มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง

3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 90 วัน นับถึงวันเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่อในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 90 วัน นับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นอยู่นอกราชอาณาจักรย่อมมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง

บุคคลมีลักษณะต้องมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

1. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

2. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

3. ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

4. วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1. มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี บริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
3. เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 90 วัน นับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั้งไปเพราะเหตุยุบสภาต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 30 วัน นับถึงวันเลือกตั้ง
4. ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้
  - 4.1 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 5 ปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
  - 4.2 เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง
  - 4.3 เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 5 ปีการศึกษา
  - 4.4 เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 5 ปี
5. ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ 4 ด้วย แต่ลักษณะดังกล่าวในกรณีใดที่กำหนดถึงจังหวัดให้หมายถึงกลุ่มจังหวัด
6. คุณสมบัติอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

วุฒิสภา

วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวน 76 คน และมาจากการสรรหา 74 คน สมาชิกวุฒิสภา (สว.) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี (นุชา มุกดาลอย, 2553 : ออนไลน์)

คุณสมบัติ ผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ (นุชา มุกดาลอย, 2553 : ออนไลน์)

1. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี ในวันเลือกตั้ง
3. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
4. มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง คอ ไปนี้
  - 4.1 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัคร

- 4.2 เคยเป็นสมาชิกผู้แทนราษฎรในจังหวัดที่สมัคร
- 4.3 เกิดในจังหวัดที่สมัคร
- 4.4 เคยศึกษาในสถานศึกษาในจังหวัดที่สมัคร
- 4.5 เคยรับราชการในจังหวัดที่สมัคร
5. ไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อไปนี้
  - 5.1 เป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งทางการเมือง
  - 5.2 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเคยเป็นสมาชิกผู้แทนราษฎรมาแล้ว
ยังไม่เกิน 1 ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
  - 5.3 เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการเลือกตั้งในวุฒิสภาชุดก่อนการสมัคร
  - 5.4 เป็นบุคคลที่ไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่นเดียวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิก

ผู้แทนราษฎร

เมื่ออายุอายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามวาระ จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปพร้อมกัน
ทั่วราชอาณาจักรภายใน 30 วัน แต่ถ้าสมาชิกภาพของวุฒิสมาชิกสิ้นสุดลงด้วยเหตุอื่น เช่น ตาย ลาออก
ขาดคุณสมบัติ เป็นต้น จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งซ่อมภายใน 45 วัน และผู้ได้รับเลือกจะดำรง
ตำแหน่งได้เท่ากับวาระผู้ที่คนแทน และสมาชิกวุฒิสภาเป็นรัฐมนตรีไม่ได้ ให้วุฒิสภามีสมาชิกคน
หนึ่งเป็นประธานสภา และให้มีรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคน โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง
ตามมติของสภา

ระบบรัฐสภา เป็นกลไกการปกครอง ที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลมีที่มาจากรัฐสภาซึ่งทำ
หน้าที่นิติบัญญัติ และมีความรับผิดชอบต่อสภา ในระบบรัฐสภา หัวหน้ารัฐบาลเป็นนายกรัฐมนตรี

ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตย

รูสโซ (Rousseau) เคยกล่าวไว้ว่า “ลักษณะการปกครองประเทศหนึ่งนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับ
สภาพของประเทศและจิตใจของประชาชนไม่ใช่การที่ระบบนั้นตั้งในตัวของมันเองแต่อย่าง
เดียว” ความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยก็เช่นเดียวกัน ขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนและ
สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของสังคมเป็นสำคัญ (กฤติชัย เพ็ญศิริ. 2548 : 16)

จันทนา สุทธิจารี (2544 : 25-35) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของ
ระบอบประชาธิปไตย 5 ประการ ได้แก่

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อริสโตเติล (Aristotle) กล่าวว่า “ความสำเร็จทางการเมืองต้อง
อาศัยเศรษฐกิจเป็นพื้นฐาน” ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มิได้มีส่วนเอื้ออำนวยประ โยชน์แก่การปกครอง
ก็หาไม่แท้จริงแล้วยังอำนวยประ โยชน์อีกประการหนึ่งคือ สังคมที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจดี หรือ
สังคม ที่พัฒนาเศรษฐกิจในระดับที่คืบแล้ว จะไม่มีปัญหาด้านการเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการบริหาร

และการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมและประชาชน เป็นที่ยอมรับว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เปลี่ยนแปลงมาก เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งต่อความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตย ความจริงข้อนี้จะเห็นได้ว่าประเทศที่มีการพัฒนาธุรกิจในระดับสูง การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็มีความเจริญมั่นคงควบคู่กันไป ในทางตรงกันข้ามประเทศที่ยังด้อยพัฒนาประชาธิปไตยก็ยังล้มลุกคลุกคลานไม่มั่นคง ความเจริญทางเศรษฐกิจนอกจากเป็นปัจจัยที่สำคัญที่รัฐบาลจะได้ใช้เงินงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาหรือให้บริการต่าง ๆ แก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวางซึ่งย่อมจะเป็นที่พอใจแก่ประชาชน ประชาชนเองก็พอใจรัฐบาล สถานการณ์เช่นว่าย่อมเป็นผลดีต่อรัฐบาล อันที่จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน

2. ปัจจัยทางการศึกษา การศึกษาเป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่กว้างไกล การตัดสินใจต่าง ๆ ของผู้มีการศึกษาย่อมตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล การศึกษาทำให้มนุษย์มีความตื่นตัวต่อสู้ เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประชาชนที่ขาดการศึกษาจะเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นต่อการปรับปรุงความเป็นอยู่ของคนให้ดีขึ้น การศึกษานอกจากจะสอนให้คนเฉลียวฉลาดรู้จักผิดชอบชั่วดีแล้ว ยังสอนให้คนรู้จักหน้าที่ สิทธิเสรีภาพที่ตนพึงรับผิดชอบต่อสังคม รวมตลอดเป็นความสามารถที่จะใช้สิทธิเสรีภาพให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและตนเองอย่างแท้จริง

3. ปัจจัยทางวัฒนธรรมประชาธิปไตย เป็นบรรทัดฐานที่มนุษย์ยึดถือเป็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตัวในสังคมระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการประพฤติปฏิบัติในครอบครัว โรงเรียน หน่วยงาน หรือแม้แต่สังคมในระดับที่สูงขึ้นไปก็ตาม ประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์เห็นถึงคุณค่าของประชาธิปไตย และได้ประพฤติปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีขอบเขตกว้างขวางต่อความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตย การสร้างวัฒนธรรมเพื่ออำนวยประโยชน์ต่อระบอบประชาธิปไตยก็เป็นเรื่องยุ่งยากสลับซับซ้อนที่ต้องอาศัยเวลา ความอดทน และความตั้งใจจริงจึงจะเป็นเหตุผล แต่ก็ได้ผลผลคุ้มค่า มีคำกล่าวที่ว่า “ไม่อาจจะปลูกฝังประชาธิปไตยในหมู่ประชาชน ซึ่งไม่เข้าใจหรือเห็นคุณค่าของประชาธิปไตย”

4. ปัจจัยในด้านอุดมการณ์ทางการเมือง การเมืองระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องของคนหมู่มาก ที่มาร่วมกันดำเนินกิจกรรม เพื่อความสำเร็จร่วมกัน แต่การรวมกันของคนหมู่มากต่างความคิด ผลประโยชน์ ภูมิหลัง ฯลฯ จะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีสิ่งมาเชื่อมความคิดที่แตกต่างกันให้เป็นความคิดเดียวกันได้ สิ่งที่จะเชื่อมความคิดของคนได้มีหลายระดับเช่น ความรู้สึกเรื่องชาตินิยม ลัทธิการเมือง และที่สำคัญที่สุดก็คือ อุดมการณ์ทางการเมือง

5. ปัจจัยในเรื่องชนชั้นในสังคม และระบบสังคมชนชั้นมีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยอยู่ไม่น้อยอย่างที่ อริสโตเติล (Aristotle) เคยกล่าวไว้ว่า “สังคมที่มีชนชั้นกลางมาก จะทำให้การปกครองมีผลดีและสะดวกขึ้น” การจำแนกชนชั้นในสังคมแต่เดิมมา ถือเอาฐานะทางเศรษฐกิจ ตระกูลวรรณะเป็นเครื่องกำหนดชนชั้นในสังคม ปัจจุบันถือเอารายได้ ตำแหน่งหน้าที่ การงาน การศึกษาเป็นเครื่องกำหนด มักจะนิยมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม หรือ 3 ชั้น คือ ชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง และชนชั้นต่ำ หรือชนชั้นกรรมชีพ หรือผู้มีรายได้น้อย โดยทั่วไปประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีอัตราของชนชั้นกลางสูง 70-75% ในขณะที่ประเทศด้อยพัฒนามีอัตราของชนชั้นต่ำถึงร้อยละ 75 - 80 สาเหตุเพราะในสังคมด้อยพัฒนามีโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นแบบเกษตรกรรม ทำให้มีรายได้น้อย

สังคมที่มีส่วนประกอบของชนชั้นกลางมาก การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะเป็นไปด้วยความราบรื่น เพราะชนชั้นกลางไม่มีทรัพย์สินหรือที่ดินมากมายที่จะต้องปกป้องรักษาสถานภาพเดิมเอาไว้เหมือนชนชั้นสูง และในขณะเดียวกันก็ไม่มี ความออคอยากคับแค้นจนกระทั่งใช้ความรุนแรงทำลายล้างระบอบเดิม ชนชั้นกลางเห็นประชาธิปไตยเป็นสังคมเปิดให้โอกาสผู้มีความรู้ ความสามารถ มีสิทธิที่จะได้รับผลที่เขาได้ใช้ความสามารถ บุคคลมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะเปลี่ยนแปลงฐานะทางสังคม ชนชั้นกลางจึงมีความเชื่อมั่นว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดีเหมาะสมกับความต้องการของเขา จึงสนับสนุนส่งเสริมและดำรงไว้ ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง (จินตนา สุทธิจารี. 2544 : 35)

สรุปได้ว่าความสำเร็จในการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จ ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการศึกษา ปัจจัยทางวัฒนธรรมประชาธิปไตย ปัจจัย ในด้านอุดมการณ์ทางการเมือง และปัจจัยในเรื่องชนชั้นในสังคม ซึ่งในระบอบประชาธิปไตยรัฐบาล มาจากประชาชน ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันทางการปกครอง ใช้เสียงข้างมากเป็นหลักในการปกครอง อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน และนโยบายสำคัญประชาชนต้องมีส่วนร่วมเห็น

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ซึ่งเป็นการจัดระบบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยแยกตัวเป็นอิสระ ไปจากประเทศ เป็นชุมชนที่มีสิทธิตามกฎหมายและเป็นระบอบประชาธิปไตย เพื่อจำเป็นออกข้อบัญญัติในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นของคน โดยอิสระ ปราศจากการควบคุมจากภายนอก ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญต่อการบริหารประเทศ

การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชน
ดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา
และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ มีอำนาจในการกำหนดคน โยบาย ดัดสินใจ และดำเนินการ
ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตน

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหาร
ส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานครฯ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมาย
จัดตั้ง นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

รศดร. รัตนะเสริมพงศ์ (2546 : 15) ได้กล่าวไว้ในเอกสารการสอบชุดวิชาการบริหาร
ท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ถึงความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง
ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเอง ตามที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล
ดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชน เรียกว่า องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชน

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544 : 33) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง
การกระจายอำนาจการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเองในเรื่องของท้องถิ่น โดยรัฐ
มีหน้าที่ให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชนในการปกครองตนเองในท้องถิ่น หรือเรียกว่า การให้ความ
อิสระในการปกครองตนเองของท้องถิ่น

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : ออนไลน์) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่
รัฐบาลกลางมอบอำนาจ ให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครอง
ท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ที่องค์กรหน่วยการปกครอง
ท้องถิ่น ให้มีอำนาจในการกำหนดคน โยบาย ดัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตกฎหมาย
กำหนด

มานิตย์ จุมปา (2546 : 547) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า รัฐมอบอำนาจ
หน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงาน
อยู่ในท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นหรือองค์กรอันมิได้เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์กรในราชการบริหาร
ส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั่นเอง

จากความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่นักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมายไว้
สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจการปกครอง
ให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีสิทธิดำเนินการปกครองตนเองและมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี
อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเองตามที่

ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชน เรียกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นทางการเป็นอิสระตามกรอบนโยบายกฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

หลักการและความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมาก ทำให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ยิ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเท่านั้น อันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตย ซึ่งนักวิชาการได้ให้แนวคิดความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

อมร รักษาศักดิ์ (2543 : 179-180) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ยิ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2540 ได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มีดังนี้

1. เน้นการให้ความเป็นอิสระ แต่ต้องไม่เกิดความแตกแยกในชาติ
2. เน้นสิทธิในการที่จะได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน
4. ความเป็นอิสระของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น
5. มีองค์ประกอบขององค์กร คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารท้องถิ่น
6. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งและถอดถอนบุคลากรท้องถิ่น
7. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเสนอในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
8. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงศิลปวัฒนธรรม

จากแนวคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่ จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ ดังนี้ (อมร รักษาศักดิ์. 2543 : 181-183)

1. การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่

ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประ โยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่คนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝน ให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการ ของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมี ส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัย ความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียง ประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิด โอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน

นอกจากนี้ การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือ การกระจายอำนาจไปในระดับ ต่ำสุดคือ รากหญ้า (Grass Roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่ง ของ การพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของ ระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งยุคอันหนึ่ง ก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระ ของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

3.1 ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จาก งบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

3.2 รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่น ได้อย่างทั่วถึงเพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหา และความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการ โครงการในท้องถิ่น โดยรูปแบบที่เหมือนกัน ย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่า ผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

3.3 กิจกรรมบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้ ส่วนเสียต่อประเทศโดยส่วนรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการดังกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่าง และไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นทุกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่น เพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายเป็นไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุม ดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ หรือกิจการใหญ่ ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาข้อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุด และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการ ของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติ ไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลง ภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทย ผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายทองหยด จิตตะวีระ, นายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นต้น ล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นนายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบท ที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชน ในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องมาจากการริเริ่มช่วยเหลือตนเอง ของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัย

โครงสร้างความเป็นอิสระ ในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ

หลักการปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระ ในการปกครองตนเอง และความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการปกครองท้องถิ่นสามารถ สนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เพราะประชาชนก็ต้องเป็นผู้รู้ ถึงปัญหาและความต้องการ ของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงเป็นไปอย่างรวดเร็วและมี ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

3. องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

3.1 ฝ่ายนิติบัญญัติ องค์กรที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือ สภาท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่นมีหน้าที่ในการบัญญัติและแก้ไขกฎหมายท้องถิ่น พิจารณาอนุมัติเห็นชอบงบประมาณ ท้องถิ่น

3.2 ฝ่ายบริหาร คือ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่นมี วาระ คราวละ 4 ปี

3.3 ฝ่ายปฏิบัติงาน คือ พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบายและ โครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่าย บริหาร

การปกครองท้องถิ่นทำให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองต่อชีวิตความ เป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองท้องถิ่นซึ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเท่านั้น อันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครอง ท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย

การเลือกตั้งท้องถิ่น

การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่พลเมืองได้เข้ามีส่วนร่วม ร่วมด้วยการแสดงเจตจำนงตามความต้องการและการสนับสนุน โดยผ่านตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ใน การปกครองประเทศ ซึ่งระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันเป็นอำนาจในการปกครอง สูงสุดเป็นของประชาชน โดยประชาชนจะเป็นผู้มอบอำนาจอธิปไตยของตนให้กับตัวแทนใน การทำหน้าที่ใช้อำนาจอธิปไตย กระบวนการในการคัดเลือกตัวแทนจึงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญและ จำเป็นและเป็นที่มาของการเลือกตั้ง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการทางการเมืองอันแสดงถึงการมี

ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งการเลือกตั้งมีด้วยกันหลายระดับทั้งในระดับชาติ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นต้น การเลือกตั้งในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย เป็นจุดมุ่งหมายหนึ่งของพรรคการเมืองในการให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง การแข่งขันทางการเมืองจึงเป็นการแข่งขันเพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ส่วนผู้ออกเสียงลงคะแนนมีสิทธิ และมีอิสระในการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยปราศจากการบังคับข่มขู่หรือการให้ผลตอบแทนจากผู้มีส่วนได้เสีย (พีระพล ยศธสาร และคณะ. 2546 : 29)

วัตถุประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการเลือกตั้ง คือ การสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ผู้ปกครองหรือรัฐบาล จึงเป็นผลจากการแสดงเจตจำนงให้ความเห็นชอบหรือให้ความยินยอมในการปกครอง ซึ่งการเลือกตั้งต้องประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ (พีระพล ยศธสาร และคณะ. 2546 : 29) ดังนี้

1. ความเป็นอิสระ (Freedom of Election) ซึ่งหมายถึงการแสดงเจตจำนงของประชาชนต้องเป็นไปโดยอิสระ ปราศจากการใช้อำนาจและอิทธิพลในการบังคับ ข่มขู่ การให้ผลตอบแทน ในรูปของการว่าจ้าง
2. การกำหนดระยะเวลาในการเลือกตั้ง (Periodic Election) ซึ่ง หมายถึง การกำหนดให้ การเลือกตั้งมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน
3. การเลือกตั้งอย่างแท้จริง (Genuine Election) หมายถึง การเลือกตั้งต้องเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ปราศจากการทุจริต ประชาชนสามารถคัดค้านผลการเลือกตั้งได้หากปราศจากการเลือกตั้งที่แท้จริง
4. สิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยทั่วไป (Universal Suffrage) หมายถึง ทุกคนมีสิทธิออกเสียงได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการกีดกันเรื่องเพศ สีผิว สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ยกเว้นบางกรณีที่มีข้อจำกัดตามกฎหมาย เช่น คนที่ยังมีอายุไม่ครบกำหนด เป็นบุคคลวิกลจริตหรือเป็นนักบวช เป็นต้น
5. สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal Suffrage) หมายถึง การให้สิทธิแก่ประชาชน ในการลงคะแนนเสียงอย่างเท่าเทียมกัน คือ หนึ่งคนต่อหนึ่งเสียงและทุกคะแนนเสียงมีน้ำหนักเท่ากัน
6. การลงคะแนนลับ หมายถึง การลงคะแนนเสียงของประชาชนเป็นเอกสิทธิ์ของผู้ลงคะแนนเสียงโดยเด็ดขาด จึงต้องมีการกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงที่เป็นความลับ เพื่อให้ประชาชนสามารถลงคะแนนเสียงได้อย่างอิสระ

สำหรับประโยชน์ที่จะได้รับจากการเลือกตั้งนั้น มีประโยชน์ (พีระพล ขจรสาร และคณะ. 2546 : 30 - 31) ดังต่อไปนี้

1. การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง
2. การเลือกตั้งเป็นการลงคะแนนเลือกตัวแทนของตน
3. การเลือกตั้งเป็นการแสดงความเท่าเทียมเสมอภาคของคนในการตัดสินใจทางการเมือง
4. การเลือกตั้งเป็นตัวกำหนดมติของคนส่วนใหญ่ที่มีต่อการเมือง
5. การเลือกตั้งเป็นกลไกที่นำไปสู่การผสมผสานและสร้างบูรณภาพของความแตกต่างจนนำไปสู่ความสามัคคีซึ่งเป็นการลดความขัดแย้งหรือความแตกแยกลงไป
6. การเลือกตั้งเป็นการปกครอง โดยยึดหลักเสียงข้างมาก
7. การเลือกตั้งเป็นการเลือกผู้นำที่มีความสามารถและมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความประสงค์ของคนส่วนใหญ่

การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยได้ยกข้อดีหรือประโยชน์ 14 ข้อ ได้แก่ (พีระพล ขจรสาร และคณะ. 2546 : 30)

1. ช่วยกระตุ้นให้แต่ละท้องถิ่นเกิดความสนใจทางการเมืองเพิ่มขึ้น
2. เป็นการให้ความรู้แก่ประชาชน
3. ประชาชนมีทางเลือกในการหาคนมาทำงานแก้ไขปัญหามืองมากขึ้น
4. ประชาชนสามารถตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นได้เร็วขึ้นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและการทำงานเป็นไปตามสัญญามากขึ้น
5. ประชาชนสามารถผลักดันให้ระบบการบริหารมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น
6. ประชาชนสามารถผลักดันให้ผู้บริหารลาออกเมื่อเห็นว่าผู้บริหารขาดความสามารถในการแก้ไขปัญหาความสำคัญ ๆ ได้
7. ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น
8. ผู้บริหารท้องถิ่นมีความมั่นคงในการบริหารงาน
9. เกิดการแข่งขันกันระหว่างท้องถิ่นต่างๆ เป็นการเรียนรู้ข้อดีและบทเรียนจากท้องถิ่นอื่น ๆ
10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันในการเตรียมหรือสร้างผู้นำระดับชาติ
11. การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเพียงคนเดียวทำให้ผู้มีความรู้ความสามารถตัดสินใจ

เสนอตัวเข้ามาทำงานให้ส่วนรวมมากขึ้น

12. เป็นการสร้างโอกาสใหม่ให้ประชาชนและสังคมได้เรียนรู้การจัดการท้องถิ่นแบบใหม่

13. ประชาชนมีความใกล้ชิดกับผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้จับทุจริตผู้บริหารได้ง่ายขึ้น

14. เป็นรากฐานอันแข็งแกร่งของระบอบประชาธิปไตย

ข้อดีของการเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยตรงของประชาชน ได้แก่ (พีระพล ขจรสาร และคณะ. 2546 : 30)

1. ก่อให้เกิดการแบ่งอำนาจที่ชัดเจนระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ทำให้ผู้บริหารมีความเป็นอิสระมากขึ้น ทำให้เกิดภาวะผู้นำ

2. เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับประชาชนในเชิงปริมาณเพราะมีผู้สมัครมากขึ้น และเป็นการเพิ่มในเชิงคุณภาพเพราะมีการแข่งขันกันนโยบายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและเข้าใจง่าย

3. เป็นการเพิ่มระบบความรับผิดชอบให้กับผู้บริหารท้องถิ่น เป็นการกดดันให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความระมัดระวังในการทำงาน

ข้อเสียของการเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยตรงของประชาชน ได้แก่ (พีระพล ขจรสาร และคณะ. 2546 : 30 - 31)

1. ก่อให้เกิดการเมืองแบบฝักฝ่าย รวมทั้งการแบ่งพรรคแบ่งขั้วแบบแยกเป็นขั้วตรงข้าม เนื่องจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ทำให้การประนีประนอมในระบบไม่มี อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งและก่อให้เกิดผลเสียต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน

2. ก่อให้เกิดการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการประจำเป็นจำนวนมากเมื่อมีการเปลี่ยนตัวผู้บริหารใหม่

3. มักจะได้ผู้บริหารท้องถิ่นที่เป็นนักการเมืองอาชีพมากกว่านักบริหาร

การเลือกตั้งจึงเป็นข้อบ่งบอกถึงการปกครองแบบการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง เป็นกระบวนการสรรหาผู้ปกครองหรือผู้นำท้องถิ่นโดยสันติวิธี โดยการเลือกบุคคล ในท้องถิ่นเข้ามาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะต้องเป็นที่รู้จักและเข้าใจท้องถิ่นเป็นอย่างดี มีอุดมการณ์ มีความเสียสละต่อส่วนรวมโดยการอุทิศตนเข้ามารับใช้ประชาชนในการบริหารท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จึงจะถือได้ว่าการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นบรรลุเป้าหมายที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ซึ่งตามหลักของการเลือกตั้ง ประชาชนจึงควรที่จะเลือกผู้แทนของตนด้วยหลักเหตุผล และใช้ดุลยพินิจ

ในการเลือกคนให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวมให้มากที่สุด แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นมักจะมีปัญหาตามมา ปัญหาที่มักจะมีให้เห็นอยู่เสมอ ได้แก่ การซื้อสิทธิขายเสียง การใช้อิทธิพล การใช้กลวิธี ที่ไม่โปร่งใสในด้านต่าง ๆ ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลให้การเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังห่างไกลจากการเมืองที่มีความโปร่งใส แม้แต่การเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ เทศบาลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชน และ โดยพื้นฐานแล้วประชาชนในเขตเทศบาลส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนชั้นกลางและมีการศึกษาสูงอาศัยอยู่ ยังพบว่ามีปัญหาเช่นเดียวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่มักจะมีพบในเทศบาลนั้น อาจสรุปได้ 3 ประการ (โกวิท พวงงาม และอภรณ์ อรรถแสง. 2547 : 11-17) คือ

1. ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งการทุจริตนี้มีด้วยกันหลายรูปแบบ เช่น การซื้อขายเสียง การข่มขู่หว่านเสน่ห์ การระดมคน ไปเลือกตั้ง การใช้อิทธิพล ข่มขู่ เป็นต้น

2. ปัญหาประชาชนไม่มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่จะเกิดจากการระดมจากผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีอำนาจ หรือเกิดจากการเห็นแก่ทรัพย์สินเงินทอง

3. โครงสร้างและรูปแบบของเทศบาลที่เป็นการใช้รูปแบบสภา-นายกเทศมนตรี (The Council – Mayor System) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และให้สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนหนึ่งเป็นฝ่ายนายกเทศมนตรีและคณะเทศมนตรีซึ่งเป็นการเลือกตั้งทางอ้อม ซึ่งระบบนี้ส่งผลเสียหลายประการดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น จากปัญหาดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จึงมุ่งที่จะแก้ปัญหาทางการเมือง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นให้มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรมให้มากขึ้น

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นกระบวนการทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่ดำเนินการเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง หรือการสนับสนุนผู้แทนของตนให้เข้าไปใช้อำนาจในทางที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ที่ได้วางไว้แทนตน ซึ่งการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นนั้นจะมีด้วยกันหลายประเภท ได้แก่ การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น

แนวคิดการรณรงค์หาเสียงและการประชาสัมพันธ์

คณาธิปไตย (2550 : 11) ในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง นั้น ได้แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ๆ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและ

ยุทธวิธีในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง นับว่าเป็นกระบวนการอีกกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในการทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับการเลือกตั้ง และเป็นการระดมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเป็นขั้นตอนในการนำเสนอนโยบายการบริหารประเทศของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแสดงเจตนาในทางการเมือง ซึ่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอาจเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือเฉพาะในช่วงของการเลือกตั้งก็ได้ ซึ่งโดยปกติ ในแต่ละประเทศจะมีกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติและกรอบทางสังคมเป็นตัว กำหนดถึงวิธีการหาเสียง เงินทุนที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เพื่อเป็นการสร้างคุณธรรมและความเสมอภาคให้เกิดขึ้นระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้นมีนักวิชาการ และผู้ศึกษาค้นคว้าหลาย ๆ ท่าน ได้ให้ความหมายไว้ ซึ่งผู้ศึกษาจะขอนำเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามานำเสนอเท่านั้น

ดนูชา เรื่อง โพน (2550 : 12) กล่าวว่า การรณรงค์หาเสียง (Campaign) หมายถึง ความพยายามในวิธีการนานัปการเพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ได้รับเลือกตั้ง ซึ่งวัตถุประสงค์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมีด้วยกัน 3 ประการ ได้แก่

1. การชักจูงผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งซึ่งเป็นกลุ่มผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ออกมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างเปิดเผย การระดมผู้สนับสนุนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับคะแนนเสียงจากกลุ่มเป้าหมาย
2. การกระตุ้นผู้สนับสนุนที่ซ่อนเร้นให้ออกมาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้เพราะในจำนวนผู้ไม่ได้ไปสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จะมีส่วนหนึ่งที่สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตนเอง เพื่อให้ได้รับคะแนนเสียงที่สูงขึ้น
3. การเปลี่ยนใจผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้ามให้มาสนับสนุนฝ่ายตนเอง อันเป็นการ โน้มน้าวให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีได้เป็นฐานเสียงของคน ซึ่งการดำเนินการเป็นไปอย่างรอบคอบและรัดกุม เนื่องจากเป็นการดำเนินการที่มีความยากลำบากและเป็นไปอย่างค่อนข้างจำกัด

เพียงกมล มานะรัตน์ (2547 : 23 – 34) ได้สรุปผลการศึกษา พบว่า การรณรงค์หาเสียง คือ ความพยายามที่จะแจ้ง บอกให้ทราบ ชักจูง และระดมอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า การหาเสียงเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งที่ควบคู่กับกระบวนการเลือกตั้งอย่างแยกจากกัน ไม่ออกในส่วนของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ได้จำแนกการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งออกเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทแรก การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่จำแนกตามรูปแบบ ประเภทที่สอง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่จำแนกตามสื่อ ประเภทที่สาม การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่จำแนกตามบุคคล และประเภทที่สี่ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่จำแนกตามกฎหมาย ซึ่งสามารถอธิบาย

ได้ดังนี้

1. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่จำแนกตามรูปแบบ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การประชาสัมพันธ์และการโฆษณา

1.1 การประชาสัมพันธ์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การ โน้มน้าวและให้ข้อคิดเห็นหรือคำเสนอแนะของผู้สมัครรับเลือกตั้งให้กับผู้ลงคะแนนเสียงให้ได้รับข่าวสารและสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนทั้งสองกลุ่ม

1.2 การโฆษณาในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นเครื่องมือสำคัญของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการสื่อสารกับผู้ออกเสียงลงคะแนนเพื่อให้เกิดการตัดสินใจในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งองค์ประกอบ สำคัญของการโฆษณา ได้แก่ ป้ายโฆษณา ใบโฆษณาหรือใบปลิว การใช้สติ๊กเกอร์ การโฆษณาลงในหนังสือพิมพ์หรือทางโทรทัศน์ เป็นต้น

2. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่จำแนกตามสื่อ ซึ่งแยกสื่อออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สื่อที่เป็นเอกสาร ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร เป็นต้น ซึ่งเป็นสื่อที่เหมาะสมกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งกับประชาชนที่มีจำนวนมากที่อ่านออกเขียนได้

2.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์

3. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่จำแนกตามบุคคล ได้แก่ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งด้วยตนเอง และการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้ตัวแทน

3.1 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งด้วยตนเอง เป็นการดำเนินการด้วยตัวของผู้สมัครเอง เช่น การปราศรัย การเดินเคาะประตูบ้านเพื่อขอคะแนนเสียง เป็นต้น

3.2 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้ตัวแทน ซึ่งตัวแทนที่ออกมาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัคร ได้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงพรรคพวก และหัวคะแนน เพื่อให้การหาเสียงเป็นไปอย่างทั่วถึง

4. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่จำแนกตามกฎหมาย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ถูกต้องกฎหมายและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ผิดกฎหมาย

4.1 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ถูกต้องกฎหมาย หมายถึง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่เป็นไปตามบทบัญญัติและกรอบกติกาของกฎหมาย ได้แก่ การปราศรัยหาเสียง การใช้รถโฆษณาประชาสัมพันธ์ การเคาะประตูบ้าน เป็นต้น

4.2 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ผิดกฎหมาย เป็นการดำเนินการที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ได้แก่ การซื้อเสียง การแจกสิ่งของ การใช้อำนาจและอิทธิพลข่มขู่บังคับ เป็นต้น

คณา เรื่อง โพน (2550 : 13) กล่าวว่า การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในประเทศไทยอาจมีความแตกต่างไปจากพฤติกรรมการหาเสียงเลือกตั้งในประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความเจริญขั้นสูง เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย เป็นต้น เพราะคนไทยมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงค่านิยมทางสังคมของไทย เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ของ“เจ้านาย – ลูกน้อง” (Patron - Client) ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู เป็นต้น การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในประเทศไทยจึงมีวิธีการมากมาย แต่ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการหาเสียงมักจะเป็นคนที่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างดี และสามารถใช้วิธีการในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณา เรื่อง โพน (2550 : 13) การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 4 ประการ คือ

การสำรวจบริบท/สภาพแวดล้อมเบื้องต้น ในการเลือกตั้งครั้งนั้น ๆ การจัดองค์กรบริหารการหาเสียงและยุทธวิธีที่ใช้ในการหาเสียง กลุ่มเป้าหมายในการรณรงค์หาเสียง และช่วงเวลาการรณรงค์หาเสียงโดยสามารถสรุปได้เป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. การสำรวจบริบท/สภาพแวดล้อมเบื้องต้น

การสำรวจบริบท/สภาพแวดล้อมเบื้องต้น ในการเลือกตั้งครั้งนั้น ๆ (Contextuel Environment) เป็นการสำรวจขั้นต้นเกี่ยวกับบริบทและสิ่งแวดล้อมของผู้สมัคร ในการเลือกตั้ง เช่น กฎหมาย กติกา กฎเกณฑ์ ข้อบังคับเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และเทคนิคที่จะใช้ในการเลือกตั้ง เช่น การสำรวจคะแนนเสียง โดยผู้สมัครจะสำรวจข้อดี - ข้อเสียของตน ประเมินฐานเสียง ประเมินการที่จะได้เพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง ซึ่งคะแนนที่สำคัญที่สุดคือ “คะแนนจัดตั้ง” ซึ่งผู้สมัครจะต้องประเมินว่าจะต้องรวบรวมคะแนนจัดหาเท่าใดจึงจะชนะการเลือกตั้ง วิธีที่นิยมใช้มากที่สุดคือ

การประเมินจากหัวคะแนนในสังกัดของตนว่าสามารถจัดหาคะแนนจากชุมชนได้เท่าใด และต้องจัดหาเพิ่มจากท้องถิ่นอื่นอีกหรือไม่ นอกจากนั้น ผู้สมัครจะต้องรู้จักคู่ต่อสู้ในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นใคร ผู้สนับสนุนหรือพรรคพวกเป็นใคร ฐานเสียงอยู่ที่ไหน เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงจุดอ่อน - จุดแข็งของคู่ต่อสู้ เพื่อจะได้วางยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียงได้อย่างถูกต้อง

2. การจัดองค์กรบริหารการหาเสียง (Campaign Organization) และยุทธวิธีที่ใช้ในการหาเสียง ซึ่งนำมาแยกอธิบายได้ดังนี้

การจัดองค์กรบริหารการหาเสียง คือ การบริหารปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ของผู้สมัครหรือผู้ใกล้ชิดกับผู้สมัคร เพื่อให้เกิดประโยชน์และเอื้ออำนวยให้ผู้สมัครชนะการเลือกตั้ง ซึ่งองค์ประกอบ

ดังกล่าวประกอบด้วยหน่วยงานด้านต่าง ๆ เช่น (คनुชา เรื่อง โพน. 2550 : 14)

- 2.1 งานวางแผน
- 2.2 งานประชาสัมพันธ์
- 2.3 งานหาเสียงในพื้นที่
- 2.4 งานข่าวและการประเมิน
- 2.5 งานเสปียงและการต้อนรับ
- 2.6 งานการเงินและธุรการ

ยุทธวิธีที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียง คือ การที่ผู้สมัครใช้ช่องทางหรือวิธีการต่าง ๆ ในการติดต่อสื่อสาร ส่งข่าวสารข้อมูลกับประชาชน เพื่อให้ตนสามารถชนะการเลือกตั้ง ซึ่งสามารถจำแนกรูปแบบการรณรงค์หาเสียงโดยใช้เกณฑ์ของกฎหมายเป็นตัวแบ่งได้ 3 ประเภท (คनुชา เรื่อง โพน. 2550 : 14) คือ ประกอบด้วย

1. การหาเสียงโดยเปิดเผยหรือแบบเป็นทางการ ได้แก่

- 1.1 การใช้สิ่งพิมพ์และการประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายโปสเตอร์ แผ่นปลิว การใช้รถ

โฆษณา

- 1.2 การบรรยายหาเสียง
- 1.3 การเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยวิธี “ เคาะประตูบ้าน ”
- 1.4 การใช้สื่อในการหาเสียง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต

(Internet) เป็นต้น

2. การหาเสียงแบบ ไม่เปิดเผย

เป็นการหาเสียงนอกรูปแบบ ไม่ถูกต้องตาม กฎหมายเลือกตั้ง ซึ่งวิธีการที่นิยมมากคือ การใช้ผู้มีอิทธิพลและห้วคะแนน การซื้อเสียง

3. การหาเสียงที่ถูกต้องตามกฎหมายแต่ผิดจริยธรรมทางการเมือง ได้แก่

- 3.1 การใส่ร้ายป้ายสีคู่แข่งโดยปราศจากข้อมูลความจริง
- 3.2 การกระดุนให้ประชาชนเอือมระอากับคู่แข่งจนไม่ลงคะแนนเสียงให้

ผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม หรืออาจหันมาลงคะแนนเสียงให้กับฝ่ายตน

3. กลุ่มเป้าหมายในการรณรงค์หาเสียง (Target)

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้ง ไม่จำเป็นจะต้องตั้งเป้าหมายว่าจะต้องได้คะแนนเสียงทั้งหมดในเขตการเลือกตั้ง เพราะวิธีการดังกล่าวจะต้องสิ้นเปลืองทรัพยากรด้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก จึงต้องสร้างคะแนนเสียงให้อยู่ในระดับที่เพียงพอที่จะชนะการเลือกตั้งเท่านั้น การกำหนดกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง โดยสามารถแบ่งกลุ่มเป้าหมายหรือ

ประชากรการเลือกตั้งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ (คณา เรื่อง โพน. 2550 : 15)

1. จำแนกตามชนชั้นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้แก่

1.1 ชนชั้นสูง มักจะเป็นคนที่มีฐานะดี รายได้สูง การศึกษาสูง เป็นเจ้าของกิจการต่าง ๆ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือทางบริหาร เป็นต้น

1.2 ชนชั้นกลาง ได้แก่ ผู้ที่มีรายได้สูงกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป มีอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานธุรกิจเอกชนระดับกลาง ประกอบอาชีพส่วนตัว จบการศึกษาระดับปวส. ขึ้นไป มีที่อยู่อาศัยเป็นทาวน์เฮาส์ อาคารพาณิชย์ หรือ บ้านเดี่ยว เป็นต้น

1.3 ชนชั้นล่าง ได้แก่ ผู้มีรายได้ต่ำ ประกอบอาชีพรับจ้างค้าขายขนาดเล็ก ประเภทหาบเร่แผงลอย ลูกจ้างธุรกิจเอกชน การศึกษาค้นคว้าระดับมัธยมศึกษาลงมา เป็นต้น การใช้ยุทธศาสตร์ – ยุทธวิธีจึงต้องปรับตามกลุ่มประชากร เช่น ถ้าต้องการคะแนนเสียงจากกลุ่มชนชั้นสูง อาจใช้รูปแบบการหาเสียงแบบเป็นทางการ ผู้สมัครที่ต้องการคะแนนเสียงจากกลุ่มชนชั้นล่าง อาจใช้วิธีการหาเสียงแบบไม่เป็นทางการหรือในเชิงลึกลับ เช่น การใช้หัวคะแนน การใช้สิ่งของเงินทอง เป็นต้น

2. จำแนกตามฐานเสียง จำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มที่สนับสนุนผู้สมัคร โดยมั่นใจว่าจะต้องลงคะแนนให้ตนแน่นอน

2.2 กลุ่มที่ยังไม่ตัดสินใจเลือกใคร เป็นกลุ่มที่ผู้สมัครจะต้องใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ แข่งชิงคะแนนเสียงจากคนกลุ่มนี้ และมักจะพบว่าคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีอำนาจมากที่สุด และมักจะเป็นกลุ่มที่ตัดสินใจว่าใครจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

2.3 กลุ่มผู้สนับสนุนฝ่ายตรงข้าม

4. ห้วงเวลาการรณรงค์หาเสียง

คณา เรื่อง โพน (2550 : 16) กล่าวว่าห้วงเวลาการรณรงค์หาเสียง เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะบอกให้ผู้สมัครได้รู้ว่าควรจะใช้ยุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีใดในช่วงเวลาใด โดยแบ่งห้วงเวลาของการเลือกตั้งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนฤดูการเลือกตั้ง และระยะการเลือกตั้ง ระยะก่อนฤดูการเลือกตั้ง การหาเสียงในช่วงนี้ไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับสถานะ วิธีการ เงินทุน ฯลฯ ของแต่ละคน ซึ่งการหาเสียงในช่วงนี้ เรียกว่า “การวางแผนหาเสียงระยะยาว” ในช่วงนี้ผู้สมัครหรือผู้ที่คิดจะลงสมัครจะใช้ช่วงเวลานี้ในการปูฐานคะแนนนิยม โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น ลงไปพบปะพูดคุยกับชาวบ้าน สาธารณูปโภค การแจกสิ่งของ ร่วมทำบุญหรืองานประเพณี ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้จะทำให้ชาวบ้านรู้สึกคุ้นเคย และจากเงื่อนไขของกฎหมายในปัจจุบัน ทำให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเดิมได้เปรียบผู้สมัครคนอื่น เพราะสามารถใช้อำนาจและงบประมาณของทางราชการเป็นเครื่องมือในการสร้างความนิยม เช่น การนำโครงการต่าง ๆ

เข้าสู่ชุมชน การจัดให้ชุมชนไปศึกษาดูงาน เป็นต้น

วัชรวิไล ไซยสาร (2544 : 49 – 52) ได้สรุปผลการศึกษาว่า การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ในปัจจุบันพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้นำกลยุทธ์การสื่อสารมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเป็นเครื่องมือในการ โน้มน้าวจิตใจให้ประชาชนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมนั้น โดยเฉพาะในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พรรคการเมืองต่าง ๆ จะพยายามนำกลยุทธ์การสื่อสารมาใช้เพื่อจูงใจประชาชนให้คล้อยตามข้อเสนอของคน และเพื่อให้ผู้สมัครในสังกัดพรรคได้รับคะแนนเสียงสูงสุดหรือชนะการเลือกตั้ง ทำให้ผู้สมัครในสังกัดพรรคได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด ดังนั้น กลยุทธ์ การสื่อสารทางการตลาดเพื่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงมีความสัมพันธ์กับคะแนนเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง โดยพรรคการเมืองที่มีกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่สามารถทำให้ประชาชนได้ยิน ได้เห็น และมีความคุ้นเคยกับพรรคการเมือง อันจะนำไปสู่ความไว้วางใจ ความนิยมชมชอบ และให้การสนับสนุน โดยการลงคะแนนเลือกผู้สมัครของพรรคการเมืองเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และทำให้พรรคการเมืองมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนมาก เนื่องจากการนำกลยุทธ์การสื่อสารการตลาด แบบผสมผสานมาใช้ พรรคการเมืองจะนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. ประเภทการสื่อสารมีความหลากหลายและขยายตัวอย่างรวดเร็ว
2. ประชาชนมีเวลาในการรับสื่อลดลงและให้ความสนใจสื่อต่างประเภทกัน แต่ปริมาณของการโฆษณา มีมาก เช่น ในช่วงของการเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนเกิดความสับสน
3. การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน ไม่ได้อยู่ที่สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างเดียว แต่ประชาชนให้ความสนใจสื่ออื่น ๆ มากขึ้น เช่น จดหมาย การสัมมนา เคเบิลทีวี เป็นต้น
4. การสื่อสารการตลาดเพื่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นการนำเสนอข้อมูลที่จะโน้มน้าวจิตใจหรือจูงใจและอาจถึงกับเป็นการ โฆษณาชวนเชื่อให้ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในสังกัดพรรคการเมืองของตน
5. ภาวะการแข่งขันทางการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองทวีความรุนแรงและความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

การนำกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบผสมผสาน (Integrated Marketing Communication) (MIC) ที่พรรคการเมืองนำมาใช้ มีดังต่อไปนี้ (วัชรวิไล ไซยสาร. 2544 : 49 – 52)

1. การปรากฏตัวต่อสาธารณะ เช่น การไปร่วมงานแต่งงาน งานบวช งานศพ เพื่อกล่าวคำปราศรัย
2. การติดต่อระดับตัวต่อตัว เช่น ร่วมรับประทานอาหาร การพบผู้นำทางความคิด

3. การติดต่อระดับองค์กร เช่น การพบผู้ควบคุมกลไกทางการเมือง ผู้นำสหภาพ
4. การใช้สื่อ Display เช่น โปสเตอร์ สื่อกลางแจ้ง
5. การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร
6. สื่อที่ใช้ตาหูฟัง เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุ

เราอาจสร้างแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองเป็นรูปสามเหลี่ยมที่มุมแต่ละมุมแทนระบบการเมือง ระบบการสื่อสารและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ละด้านของสามเหลี่ยมแทนเส้นทางการสื่อสาร เนื้อหาของสารจะไหลไปมาทั้งสองทิศทางของแต่ละด้านของสามเหลี่ยมและแต่ละมุมของสามเหลี่ยมก็เป็นเส้นทาง โดยอ้อม ที่การสื่อสารระหว่างอีกมุมไหลผ่าน ปฏิริยาสัมพันธ์โดยอ้อมจะเห็น ได้ชัดเจนที่สุด เมื่อสื่อในการสื่อสารคั่นอยู่ตรงกลางระหว่างระบบการเมืองและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ยุทธวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การเมืองการสื่อสารหรือแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองตามแบบจำลองนี้เชื่อมระบบการเมือง การสื่อสาร และประชาชนเข้าด้วยกัน การเมืองจึงต้องมีผู้รับฟังหรือผู้ชม ซึ่งประชาชนจำนวนมากมีความต้องการข่าวสารและมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยทั่วไปแล้วการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมีแนวทางอยู่ด้วยกัน 2 แนวทางหลัก คือ (วัชรวิชัย 2544 : 49 - 52)

1. การรณรงค์หาเสียงด้านกว้าง หมายถึง การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ป้ายคัดเอ้าท์ โปสเตอร์ แผ่นปลิว และการคัดลอกจนการปราศรัยหาเสียงทั้งกรณีปราศรัย ใหญ่และการปราศรัยย่อย ที่ไม่มีลักษณะการมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง โดยเฉพาะให้ถือว่าเป็นการรณรงค์หาเสียงด้านกว้างทั้งหมด
2. การรณรงค์หาเสียงด้านลึก หมายถึง การเจาะกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงระดับบุคคล หรือกลุ่มบุคคลโดยตรง นอกจากนั้นยังมีการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นแนวย่อยของการใช้ระบบตัวแทนหรือหัวหน้าคณะกับแนวมวลชนหรือการเข้าหามวลชนโดยตรง ในลักษณะของการเดินหรือการเคาะประตูบ้านตามที่อยู่กันทั่วไป โดยปกติแล้ว ผู้สมัครแต่ละคนมักจะมีแนวการรณรงค์หาเสียงที่มีจุดเน้นต่างกัน บางคนถนัดในแนวด้านกว้างมากกว่าด้านลึก บางคนถนัดด้านลึกมากกว่าด้านกว้างหรือบางคนอาจถนัดทั้งสองด้าน การถนัดและเน้นการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ต่างกันนี้ หากทราบข้อเท็จจริงในตัวผู้สมัคร แต่ละคนก็จะทำให้ทราบถึงแนวทฤษฎีของบุคคลนั้น ๆ ทั้งนี้ผู้ที่เน้นด้านกว้างก็จะมีโอกาสทฤษฎีด้านกว้าง เช่น เสียค่าใช้จ่ายในการทำสื่อโฆษณาต่าง ๆ อย่างมากมาย ส่วนผู้ที่เน้นด้านลึกในแนวการใช้ระบบตัวแทนหรือหัวหน้าคณะ มักจะพบการทฤษฎีในด้านการการซื้อ-ขายเสียง ส่วนผู้ที่ถนัดการเคาะประตูบ้านหรือการออกเดินเยี่ยมเยียนประชาชนก็มักจะเป็นผู้ที่เหนื่อยมาก และ

มักไม่พบการทุจริตสำหรับผู้สมัครกลุ่มนี้

กรมทอ ทงชธรมชาติ และเชาวนะ ไตรมาศ (2545 : 52 – 61) ได้สรุปผลการศึกษาว่า การรณรงค์หาเสียงในประเทศไทยมีวิธีการต่าง ๆ มากมาย สุดแล้วแต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดจะใช้วิธีการหาเสียงรูปแบบใด แต่สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งจะใช้วิธีการหาเสียงแบบใด ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการหาเสียงเลือกตั้งในการเป็นผู้แทนราษฎรมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทย โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างดี และสามารถใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิจัยพบว่า การประสบความสำเร็จในการหาเสียงเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม มีการวางแผนรณรงค์ที่มีประสิทธิภาพ การใช้บทบาทของหัวหน้าให้ได้ผลดี และวิธีการต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้ (กรมทอ ทงชธรมชาติ และเชาวนะ ไตรมาศ. 2545 : 52 – 61)

1. การเตรียมตัว ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ประสบความสำเร็จมักจะมีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี โดยการเตรียมตัวล่วงหน้าที่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปเป็นระยะเวลาานเพียงพอที่จะวางแผนการเลือกตั้ง เช่น เริ่มไต่เต้ามาจากการสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนัน สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด หรือตำแหน่งที่เลือกตั้งอื่น ๆ ในระดับจังหวัดที่ตนวางแผนลงสมัครรับเลือกตั้งทำให้เกิดความพร้อมที่ตนจะรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร

1.1 การเตรียมตัวที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียมตัวทางด้านทุนที่ใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องแสดงบัญชีการใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐภายหลังการเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้วภายในระยะเวลาที่กำหนด และจำนวนเงินที่ใช้จะต้องไม่มากกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วข้อมเป็นไปไม่ได้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งมักจะใช้จ่ายเกินที่กฎหมายกำหนด

1.2 นอกจากนี้ การเตรียมตัวสำหรับผู้สมัครที่ประสบผลสำเร็จยังรวมไปถึงความพร้อมใน ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจ เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ในการหาเสียง เช่น รถยนต์ รถโฆษณา โปสเตอร์ เป็นต้น การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักตัวผู้สมัคร โดยพยายามทำให้เป็นคนกว้าง ขวางในสังคม และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เป็นต้น

2. การวางแผนรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่มักจะมีการวางแผนการเลือกตั้งไว้เป็นอย่างดี มีการจัดตั้งศูนย์การเลือกตั้ง (Campaign Center) ขึ้นอย่างเป็นทางการ สำหรับช่วยเหลือการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งแก้ปัญหาในกรณีถูกผู้สมัครคู่แข่งโจมตีโดยทั่วไป ศูนย์รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มักจะแบ่งงานออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ฝ่ายวางแผน จะทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหาเสียงเลือกตั้ง การสำรวจ

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในเขตเลือกตั้ง การประเมินผลการหาเสียง การติดตามการประเมินผลการเลือกตั้ง ซึ่งฝ่ายวางแผนจะประกอบไปด้วยงานหลัก ๆ ที่จะต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1.1 งานสถิติ

2.1.2 งานสำรวจและประเมินผล

2.1.3 งานวางแผนหาเสียงเลือกตั้ง

3. ฝ่ายปฏิบัติการ จะทำหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนงานที่ได้วางไว้ข้างต้น ได้แก่ การจับบุคลากร การเงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อออกไปปฏิบัติงานตามแผน ซึ่งประกอบด้วยงานหลัก ๆ ดังนี้

3.1 งานจัดหาห้วคະແນน

3.2 งานจัดหาตัวแทนในการสังเกตการเลือกตั้ง

3.3 งานอารักขาความปลอดภัยให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

3.4 งานสนับสนุนการหาเสียงเลือกตั้ง เช่น คนขับรถยนต์ โฆษก อุปกรณ์หาเสียงแบบ

ต่าง ๆ

4. ฝ่ายข่าว จะทำหน้าที่ในด้านการข่าว ซึ่งจะรวมถึงการหาข่าว การกรองข่าวการสร้างหรือการปล่อยข่าว การแก้ข่าว การแถลงข่าว และการดำเนินการติดตามตรวจสอบข่าวเพื่อใช้ในการดำเนินการวางแผนและปรับปรุงแผนให้ทันสมัยอยู่เสมอ

5. ฝ่ายโฆษณาและประชาสัมพันธ์ จะทำหน้าที่ในการ โฆษณาและประชาสัมพันธ์ความเหมาะสมและความดีความสามารถของผู้สมัครในทุกรูปแบบ อาทิ การใช้ภาพ ใบปลิว ไปสเตอร์ เทป เป็นต้น เพื่อช่วยดึงดูดคะแนนเสียงของประชาชน

6. ฝ่ายการเงิน จะทำหน้าที่ในการจัดหาทุนเพื่อใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การกำหนดวิธีการรับจ่ายเงิน และการพิจารณาค่าใช้จ่ายทุกรายการในการหาเสียงเลือกตั้ง

7. ฝ่ายพัสดุ จะทำหน้าที่ในการจัดการและดูแลเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลือกตั้งทั้งหมด เช่น ยานพาหนะ เครื่องฉายภาพยนตร์ วีดีโอ เทป สไลด์ ไปสเตอร์ แผ่นป้าย เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องคิดเลข เครื่องถ่ายเอกสาร ไมโครโฟน เครื่องเล่นเทป และวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้อื่น ๆ

8. ฝ่ายเสบียง จะทำหน้าที่จัดหาและดูแลเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มต่าง ๆ สำหรับการเลี้ยงเจ้าหน้าที่ที่ช่วยในการหาเสียงตามสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งการเลี้ยงห้วคະແນนและประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ตามที่ศูนย์ได้วางไว้

9. ห้วคະແນน เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้คะแนนเสียงจากประชาชนผู้ไปออกเสียงเลือกตั้ง จนสามารถชนะการเลือกตั้งได้ ถ้าผู้สมัครคนใดสามารถ

หาหวัคະແນนໄດ້ດີມາກ ຜູ້ສັມັກຄນນັ້ນກໍ່ໄດ້ລຳບາກໃນການຫາເສີງເລືອກດັ່ງມາກນັ້ນ ແຕ່ຖ້າໄດ້ຫາເສີງແນນ ໄດ້ດີຜູ້ສັມັກຄນນັ້ນຕ້ອງເນື້ອຍແລະລຳບາກໃນການຫາເສີງ ແລະບາງທີ່ອາດໄດ້ຮັບເລືອກດັ່ງດ້ວຍ ຜູ້ສັມັກ ທີ່ປະສບຄວາມສຳເລັດມັກໄດ້ຫາເສີງແນນທີ່ດີທີ່ສຸດມີຄຸນລັກສະນະເປັນທີ່ແຄ່ງພັນດີແລະຮັກໄກ່ຂອງຣາຍຄູຣ ໃນທ້ອງຖິ່ນ ຫຼືເປັນບຸກຄລທີ່ມີຊື່ເສີງເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກວ້າງຂວາງທັງໄປ ຫຼືເປັນ ບຸກຄລທີ່ມີເນື້ອທີ່ແລະ ດຳແນ່ງການງານມັນຄຸງແລະປະກອບອາຊີບໂດຍສຸຈຣິດ ຫຼືເປັນຜູ້ອາວຸໂສຂອງຜູ້ບ້ານ ດຳບລ ອຳເຄອ ຫຼືເປັນບຸກຄລສຳຄັດຂອງທ້ອງຖິ່ນທີ່ຫາເສີງແນນອາດໄດ້ແກ່ ຂ້າຣາຍການປະຈຳ ອຸດິດຂ້າຣາຍການ ພຣະສະຖໍຣມການວັດ ຄຳນັ້ນຫຼືຜູ້ໂຮງບ້ານ ສມາຊິກສາທິງສາວຸດ ສມາຊິກສາທິງສາວຸດ ຄຣູ ພາທຸໂປປະຈຳ ດຳບລອນາມັດດຳບລ ອາສາສັມັກປະຈຳຜູ້ບ້ານ ພ່ອດຳ ນັກຣູຣິກ ຄນຄືມີຊື່ເສີງ ນັກເລງປະຈຳຖິ່ນ ຜູ້ຮັບເໝາກ່ອສຳຣັງ ຫຼືຫາເສີງແນນງານ ເປັນດັ່ງນັ້ນ

ພືຣະຟລ ພຣສາຣ ແລະຄະນະ (2546 : 29) ໄດ້ສຳຣຸປຟລການສຶກສາພົບວ່າ ການຣຣນຣຸກໍ່ຫາເສີງ ທີ່ເຕັກນິກວິຣິການຣຣນຣຸກໍ່ຫາເສີງຂຶ້ນຢູ່ກັບສຳຄານພາບ ຄວາມສາມາດແລະປະສບການຣັສ່ວນຕົວຂອງ ຜູ້ສັມັກຄລອດຈນທຣັຍາກ ໃນການຣຣນຣຸກໍ່ຫາເສີງ ສຳຄານການຣັສ່ວນແລະສຳຄານແຜດລ້ອມທາງການເມືອງ ເງື່ອນໄຂເຖິງກັບເວລາ ທີ່ລັກສະນະດັ່ງຄຳວ່າ ສຳຣຸປໄດ້ດັ່ງນີ້

1. ເກືບຂໍ້ມູນພື້ນຖານທາງສຳຄິດ ເຖິງກັບການເລືອກດັ່ງກ່ອນທັງໝົດ ເພື່ອຫາຣາບຖານ ເສີງຂອງຄນແລະຄູ່ແຂ່ງ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຫາເສີງແນນສູງໃນເຂດຕ່າງ ໆ ມີຄຸນສມັບຕິດຢ່າງໃດ ໃຊ້ວິຣິການຢ່າງໃດ ວິຣິ ການອອກເສີງຂອງປະຊາຊນໃນເຂດນັ້ນ ໆ ຈະອອກເສີງເລືອກດັ່ງເປັນຣາຍບຸກຄລຫຼືຣາຍພຣຣດ

2. ການຈັດຫາເສີງໂດຍເປີດແຜຍ ເຊັ່ນ ປ້າຍປະກາສ ໂປສເຕຣ ການປຣາສຣິຍ ພບປະ ປະຊາຊນ ແລະນອກຈາກການຫາເສີງຢ່າງເປີດແຜຍແລ້ວ ຕ້ອງຈັດອັດກຳຫາເສີງແນນເພື່ອສຳຣັງຄວາມນິຍມ ຂຶ້ນກັບອຳນາຈ ບາຣມີ ທຣັຍ ຄວາມສັມພັນສ່ວນຕົວກັບຫາເສີງແນນທັງກ່ອນແລະຫຼັງການເລືອກດັ່ງ

3. ໃຊ້ເງິນເພື່ອສຳຣັງຄວາມນິຍມຫຼືຊື່ເສີງໂດຍຕຣງ

ຈາກຄຳຈຳຄັດຄວາມຫຼືຄວາມໝາຍຂອງການຣຣນຣຸກໍ່ຫາເສີງເລືອກດັ່ງທ້ອງຖິ່ນ ພອສຳຣຸປໄດ້ວ່າ ການຣຣນຣຸກໍ່ຫາເສີງເລືອກດັ່ງ ຄື ຮູບແບບແລະວິຣິການທີ່ຜູ້ສັມັກຄນຮັບເລືອກດັ່ງນຳມາໃຊ້ໃນການຫາເສີງ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຊັຍຊນະໃນການເລືອກດັ່ງ ທີ່ການຣຣນຣຸກໍ່ຫາເສີງເລືອກດັ່ງນັ້ນສາມາດຈຳແນກອອກໄດ້ເປັນ 2 ຮູບແບບໃຫຍ່ໆ ດັ່ງນີ້

1. ການຣຣນຣຸກໍ່ຫາເສີງເລືອກດັ່ງແບບເປີດແຜຍ ເປັນການຫາເສີງຂອງຜູ້ສັມັກຄນທີ່ດຳເນີນການ ຢ່າງເປີດແຜຍແລະຕ້ອງຕາມຣະເບີຍບຸກຄຸນເໝາະຂອງການເລືອກດັ່ງ ທີ່ວິຣິການນຳມາໃຊ້ໃນການຫາເສີງ ໄດ້ແກ່ ການຕິດປ້າຍປະກາສ ໂປສເຕຣ ການແຈກແຜ່ນພັບ ການປຣາສຣິຍ ການພບປະປະຊາຊນ ການໃຊ້ ຣດໂໝຍພາປະຊາສັມພັນ ເປັນດັ່ງນັ້ນ

2. ການຣຣນຣຸກໍ່ຫາເສີງເລືອກດັ່ງແບບໄມ້ເປີດແຜຍ ເປັນການຫາເສີງໃນຮູບແບບທີ່ໄມ້ຕ້ອງຕາມຣະເບີຍບຸກຄຸນເໝາະຂອງການເລືອກດັ່ງ ໄດ້ແກ່ ການຊື່ເສີງ ການແຈກສິ່ງຂອງ ການໃຊ້ຫາເສີງແນນ

การข่มขู่ใส่ร้ายป้ายสีหรือ โจมตีคู่แข่ง เป็นต้น

การหาเสียงเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม มีการวางแผนรณรงค์ที่มีประสิทธิภาพ การใช้บทบาทของหัวหน้าคณะให้ได้ผลดี ซึ่งการรณรงค์หาเสียงนั้นจะต้องใช้เทคนิค และวิธีการรณรงค์หาเสียงตามความสามารถและประสบการณ์ส่วนตัวของผู้สมัคร ตลอดจน ทรัพยากรในการรณรงค์หาเสียง สถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางการเมือง

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกระบวนการทางการเมือง อันเป็นเงื่อนไขสำคัญของ ในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ ซึ่งเป็นการปกครองโดยประชาชน หรือโดยความยินยอมของ ประชาชน กล่าวคือ ประชาชนทั้งหมดส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดการดำเนินการปกครองโดย ตลอดเวลา แต่ก็ต้องมีโอกาสที่จะแสดงเจตนาารมณ์ความต้องการของเขาว่าต้องการจะได้บุคคลใด หรือกลุ่มใดเป็นตัวแทนการตัดสินใจทางการเมืองต่าง ๆ สามารถสนับสนุนผู้ที่เขาเห็นว่าเหมาะสม ที่จะเป็นผู้ปกครองผู้บริหารประเทศ ต้องมี โอกาสที่จะติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมี โอกาสที่จะ ได้แสดงความคิดเห็น เสนอข้อเรียกร้องต้องการให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นตัวแทน ไป ปกครอง นั้น พิจารณา

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนา การเมือง หรือเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสมัยใหม่ทางการเมือง ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารงานของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งมีนักวิชาการ หลากหลายได้ให้หมายคามหรือคำอธิบายไว้ ดังนี้

จันทนา สุทธิจารี (2548 : 1) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมาย กำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่จะเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพล ต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ

ภาวิน ศิริประภาณุกุล (2547 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การตัดสินใจที่สะท้อนถึงความต้องการที่แท้จริงของคนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งการตัดสินใจใน ลักษณะ ดังกล่าวจะนำมา ซึ่งนโยบายภาครัฐที่ทำให้สังคมส่วนรวมได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็น สถานการณ์ที่ถึงปรารถนา

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 20) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การให้ ความร่วมมือ ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมือง นั่นคือมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย

ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล

อาณาจักร ศิริพูล (2546 : 1) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเคลื่อนย้ายอำนาจรัฐสู่ประชาชน เพื่อพึ่งและพัฒนาตนเอง โดยส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและพลังอำนาจของประชาชนให้เป็นตัวหลักในการแก้ไขปัญหา โดยส่วนอื่นเป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544 : 8) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง สิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544 : 63) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเลือกตั้ง การชักชวนให้ผู้อื่นเลือกตั้ง การลงรับสมัครเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็น และการลงประชามติ

กระมล ทองธรรมชาติ และเชาวนະ ไตรมาศ (2545 : 132) กล่าวว่า เป็นการส่งเสริมเสรีภาพประชาชน รวมทั้ง การจำกัดควบคุมและการตรวจสอบอำนาจรัฐทั้งในส่วนของการเข้าสู่อำนาจและการใช้อำนาจผู้ปกครองและองค์กรรัฐด้านต่าง ๆ

ไพโรจน์ พลเพชร และชลัท ประเทืองรัตนา (2546 : 10) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนมีบทบาทในกระบวนการริเริ่มจัดทำนโยบาย การกำหนดสู่การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบนโยบายและการประเมินผลนโยบาย

ชูชาติ พ่วงสมจิตต์ (2540 : 18) เห็นว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบในตัวประชาชน

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2545 : 28) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญว่า หมายถึง การร่วมคิดร่วมทำ หมายถึง การอาสาสมัคร การอุทิศตน การบริจาคเงินทองข้าวของเครื่องใช้ให้แก่ท้องถิ่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาช่วยงานสาธารณะ ได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น

จากการศึกษาคำอธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมประชาชนข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารของประชาชน หมายถึง

1. ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนร่วมได้เสีย ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
2. กิจกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ และกระบวนการดำเนินการนโยบายสาธารณะซึ่งเป็นการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน อันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน
3. การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการใช้สิทธิและหน้าที่ของตน ประชาชนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจและมีความเสมอภาค

2. ประเภทของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมือง หรือเป็นสัญลักษณ์ของความสมัยใหม่ทางการเมือง ซึ่งการมีส่วนร่วมทั่วไปนั้น สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท ได้แก่ (เมตต์ เมตต์การุณจิตต์. 2547 : 18)

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง เช่น การเสนอแนะ การให้ข้อคิดร่วมในการตัดสินใจ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าร่วมสมทบ ไม่รวมประชุมแต่ยินดีให้ความร่วมมือ

จันทนา สุทธิจารี (2544 : 412-415) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้ หรือต้องกระทำ วิธีการที่สำคัญและยอมรับปฏิบัติใช้กัน โดยทั่วไป มีดังนี้

1.1 การเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติ และท้องถิ่น การเลือกตั้งเป็นรูปแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุดในทางการวิจัยสามารถวัดระดับ ประเมินค่าของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แน่นอนชัดเจนมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

1.2 การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในประเด็นหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน เช่น การพูด การเขียน และอื่น ๆ ที่มีความสำคัญเพราะเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมือง ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล รัฐบาลจะมีโอกาสได้รับรู้ปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ วิจารณ์ การทำงานของรัฐบาลจากประชาชนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเห็นทางการเมืองตรงกัน และมีความหมายที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของพรรค

1.4 การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึงการที่กลุ่มคนมารวมกันเพราะมีอาชีพการงานหรือมีผลประโยชน์ หรือมีความมุ่งหมายอย่างมคออย่างหนึ่งร่วมกัน และใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตน

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามที่กฎหมายรองรับไว้ คือ

2.1 การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง โดยประชาชนรวมตัวกันเพื่อแสดงความ

ไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการดำเนินงานของรัฐบาล หรือเรียกร้องต่อรัฐบาล เพื่อกระทำการใดสิ่งหนึ่ง

2.2 การก่อความวุ่นวายทางการเมือง เช่น การนัดหยุดงาน การงดให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ที่เป็นการแสดงออกของประชาชนที่ไม่เชื่อฟังอำนาจรัฐ ที่อาจเป็นผลกระทบ เป็นความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศได้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมือง หรือเป็นสัญลักษณ์ของความสมัยใหม่ทางการเมือง เช่น การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งประชาชนสามารถก็สามารถใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองได้

3. ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้นั้น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในลักษณะ (สุจิต บุญบงการ และสุขุม นวลสกุล 2540 : 874-877) ดังนี้

1. การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
2. การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ
3. การจัดตั้งและการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
4. การใช้สิทธิในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
5. การใช้สิทธิในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง
6. การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองท้องถิ่น
7. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการทางนิติบัญญัติ
8. การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการร่วมกันตัดสินใจ ซึ่งเป็นการใช้สิทธิและหน้าที่ของตนเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบในตัวประชาชนโดยตรง

แนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 78 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจ ให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง และ มาตรา 282 - 290 กำหนดให้รัฐต้องให้ความสำคัญอิสระแก่ท้องถิ่น ตามหลักการปกครอง ตนเอง

โดยท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลเท่าที่จำเป็น ภายในกรอบของกฎหมายมีสาระสำคัญ ดังนี้ (สัมพันธ์ เตชะอริก และคณะ. 2546 : 3)

1. การเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง
2. การบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รัฐบาลให้อำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจในกิจกรรมมากขึ้นเพียงแต่กำกับควบคุมดูแลให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล
3. การมีประสิทธิภาพการบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดการให้การบริการสาธารณะให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ
4. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป
5. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่าไม่มีอิสระเต็มที่ที่เคียดขดมหายถึงเฉพาะในการ ดำเนินการเท่านั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

สรุป การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการกระบวนกรการเมืองและกิจการการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญคือประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 ได้กำหนดช่วง กระจายอำนาจเป็น 3 ช่วง ดังนี้ (กระทรวงมหาดไทย. 2553 : ออนไลน์)

ในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ. 2544 - 2547) จะเป็นช่วงของการปรับปรุงระบบการบริหารภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจบุคลากร

งบประมาณและทรัพย์สิน การสร้างความพร้อมในการรับรองการถ่ายโอนภารกิจ ในช่วงปีแรกสิ้นสุดลงต่อไปเป็นช่วงปี (พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2553) จะเป็นช่วงเปลี่ยนการปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่จะต้องเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ได้ดีขึ้น และทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส หลังจากปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประชาชนจะมีบทบาทในการตรวจสอบ การตัดสินใจ การกำกับดูแลลดงานการสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมขององค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ และการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดเป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ 5 ประการสำคัญ ดังนี้ (สัมพันธ์ เศรษฐกิจ และคณะ. 2546 : 3-4)

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4-10 ปี
  2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และภายในไม่เกินปี พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35
  3. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะ ให้จัดสรรเงินอุดหนุนให้ตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  4. จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ
  5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ
- สรุป เป้าหมายและแผนการกระจายอำนาจนั้นคือ การถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่น การจัดตั้งงบประมาณ จัดระบบการถ่ายโอน และปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ

การจัดทำบริการสาธารณะในประเทศที่มีการปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งหรือมีระดับการกระจายอำนาจมาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักจะเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐานให้แก่ชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้น การศึกษาถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น สิ่งที่ต้องศึกษาควบคู่ไปกับการศึกษาการปกครองท้องถิ่นเสมอก็คือหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โกวิท พวงงาม. 2552 : 378)

เมื่อเป็นดังนี้แล้ว การจัดการบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานจึงกลายเป็นหน้าที่หลักในประการสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำหน้าที่ดังกล่าวมากกว่าหน่วยงานของรัฐในส่วนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาลกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค อย่างไรก็ตาม ในบางประเทศ โดยเฉพาะที่มีการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางมาก (Centralization State) หน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะดังกล่าว กลับมิได้อยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากแต่ตกอยู่กับรัฐบาลหรือการบริหารราชการส่วนภูมิภาค เป็นต้น ดังนั้นบทบาทในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรัฐรวมอำนาจ จึงมีอยู่อย่างจำกัดและไม่ได้เป็นไปตามหลักการของการกระจายอำนาจที่ควรจะเป็น ส่งผลให้การบริการประชาชนถูกรวมเข้าสู่ศูนย์กลาง และเกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ความล่าช้าในการจัดบริการสาธารณะ การสิ้นเปลืองงบประมาณในกระบวนการบริหารจัดการ การจัดบริการสาธารณะของรัฐไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การแก้ไขปัญหาด้านบริการสาธารณะไม่ตรงกับสาเหตุของปัญหา เป็นต้น (โกวิท พวงงาม. 2552 : 378)

ด้วยเหตุนี้เอง จึงเป็นที่มาของแนวคิดที่ว่าหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะควรจะเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เนื่องจากมีเหตุอย่างน้อย 4 ประการ ดังต่อไปนี้ (โกวิท พวงงาม. 2552 : 379)

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับรู้ เข้าใจและตระหนักถึงปัญหาภายในพื้นที่ได้ดีกว่าหน่วยงานของรัฐในระดับอื่น ๆ
2. สืบเนื่องจากเหตุผลในประการแรก เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับรู้ เข้าใจ และตระหนักปัญหาได้ดีกว่าหน่วยงานอื่น ๆ แล้ว จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะได้ตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาที่น้อยกว่าการทำงานของหน่วยงานรัฐในระดับอื่น ๆ

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้บริหารและสมาชิกสภาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีช่องทางในการสื่อสารระหว่างประชาชนกับหน่วยงาน ได้คิดว่าหน่วยงานของรัฐในระดับอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการเมืองในระดับท้องถิ่น ได้อีกทางหนึ่งด้วย

4. การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดบริการสาธารณะเอง ส่งผลให้คนในท้องถิ่นรู้จักการพึ่งตนเอง แก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง แทนที่การขอให้รัฐเข้ามาจัดการแก้ไขหรือช่วยเหลือในการให้บริการสาธารณะจากรัฐ อันเป็นสัญญาณที่ดีที่จะทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็งและสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง

ด้วยเหตุผลทั้ง 4 ประการนี้เองที่ทำให้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ท้องถิ่นนั้น ๆ

อำนาจและหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในการบริหารการ จัดบริการสาธารณะ

ส่วนในเรื่องภารกิจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ไทย โดยข้อกำหนดทางกฎหมายแสดงให้เห็นว่าอำนาจในการจัดทำภารกิจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นไปตามข้อบัญญัติในกฎหมาย ซึ่งระบุถึงกิจกรรมที่ท้องถิ่นสามารถจัดทำได้ ทั้งนี้กฎหมายระบุถึงภารกิจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กฎหมายแม่บทที่ตราขึ้นสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบัน ประกอบไปด้วย (โกวิท พวงงาม. 2552 : 386)

1. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
2. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
3. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
4. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542
5. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

ในการทำความเข้าใจถึงภารกิจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย จึงอาจจัดแบ่งการนำเสนอตามลักษณะของภารกิจออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ภารกิจหน้าที่ที่ต้องจัดทำ ภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้ (โกวิท พวงงาม. 2552 : 387)

1. ภารกิจหน้าที่ที่ต้องจัดทำ

องค์การบริหารส่วนตำบลก็มีลักษณะเช่นเดียวกับเทศบาล กล่าวคือ เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างเช่นกัน ดังนั้น กฎหมายจึงมีการระบุภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้อย่างชัดเจน ซึ่งมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

2. ภารกิจหน้าที่ที่อาจจัดทำ

ภารกิจหน้าที่ที่อาจจัดทำ สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ ศักยภาพและความสามารถ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งแตกต่างกัน ในท้องถิ่นที่มีความเจริญสูง จำนวน ประชากรมาก ก็มีรายได้สูงขึ้น ในขณะที่ในท้องถิ่นที่มีประชากรน้อย ก็มีรายได้ต่ำไปด้วย เมื่อ รายได้แตกต่างกัน ศักยภาพในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งส่งผล ต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นการที่กฎหมาย กำหนดภารกิจหน้าที่ที่อาจกระทำ ก็เท่ากับเป็นการเปิด โอกาสให้ท้องถิ่นที่มีศักยภาพสูงสามารถทำ หน้าที่ต่าง ๆ ได้มากขึ้น และไม่เป็นการบังคับท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กให้แบกรับภาระมากเกินไป

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้้องค์การบริหาร ส่วนตำบลอาจทำภารกิจที่ได้ ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการ ไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3. ภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีหน้าที่แตกต่างกัน โดยที่รัฐบาลมีหน้าที่ดูแลภารกิจ ในภาพกว้างของประเทศ ภารกิจที่ต้องการความเป็นมาตรฐานเดียวกัน ภารกิจที่ต้องใช้เงินงบประมาณลงทุนเป็นจำนวนมาก ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเน้นการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นและเป็นภารกิจที่อาศัยความรวดเร็วและใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่

สรุปได้ว่า การให้บริการสาธารณะทั่วไป คือ การที่รัฐหรือองค์กรของรัฐจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ ข้าราชการ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้นำบริการนั้นสู่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี มีความมั่นคง ปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยรัฐไม่คิดมูลค่าจากประชาชน

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

องค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลลุดสูงเหล็ก จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก.2552 : 5 - 9) เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ตามพระราชกฤษฎีกาที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป

1. สภาพทั่วไป

วิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก

“ การท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรม การอุตสาหกรรมครัวเรือนก้าวหน้า นำหน้าด้านเศรษฐกิจอินทรีย์ คุณภาพชีวิตดี มีมาตรฐานการศึกษา ประชาชนมีสุข ”

ที่ตั้งและขนาด

ตำบลลุดสูงเหล็ก อยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นระยะทาง 15 กิโลเมตร อาณาเขตติดต่อ ประมาณ 19,895 ไร่ จำนวนพื้นที่คิดเป็นจำนวน 31.83 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

1. ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลหินเหล็กไฟ	อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลกลันทา	อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
3. ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลคูใหญ่	อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
4. ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลพระครู	อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ลักษณะภูมิประเทศ

ที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ แห้งแล้งเหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์ ทำนา ปลูกอ้อย ปลูกยูคาลิปตัส ปลูกยางพารา ฯลฯ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม

ลักษณะภูมิอากาศ

1. สภาพภูมิอากาศแห้ง ความชื้นของอากาศมีน้อย ภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมมี 3 ฤดู
2. ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ท้องฟ้าโปร่งอากาศร้อนถึงร้อนจัด
3. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม ฝนตกค่อนข้างมาก แต่ดินเป็นลูกรังซึ่งไม่อุ้มน้ำ จึงทำให้การประกอบอาชีพทางการเกษตรไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร
4. ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ จะมีอากาศแห้งหนาวเย็น

การปกครอง

ตำบลลุงเหล็ก แบ่งการปกครองเป็น 16 หมู่บ้าน จำนวน 1,259 ครัวเรือน ประชากร จำนวน 5,565 คน

ตาราง 1 ตำบลลุงเหล็ก แบ่งการปกครองเป็น 16 หมู่บ้าน และอยู่ในเขตการปกครองของ องค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็กเดิมจำนวน 16 หมู่บ้าน จำนวน 1,259 ครัวเรือน ดังนี้

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน
		ชาย(คน)	หญิง(คน)	ทั้งหมด(คน)	
1	บ้านลุงเหล็ก	244	221	465	114
2	บ้านพะไล	204	199	403	95
3	บ้านโนนศิลา	154	171	325	77
4	บ้านสำโรง	158	158	316	79
5	บ้านหนองผักแว่น	142	147	289	63
6	บ้านหนองเรือ	209	228	437	108
7	บ้านตำราญราษฎร์	175	177	352	84
8	บ้านเสม็ดราษฎร์	130	125	255	60
9	บ้านหนองเหล็ก	213	205	418	99
10	บ้านหนองเครือ	134	128	262	62
11	บ้านผักแว่น	177	192	369	69

ตาราง 1 (ต่อ)

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย(คน)	หญิง(คน)	ทั้งหมด(คน)	
12	บ้านพะไลพัฒนา	274	250	524	110
13	บ้านคอนคูแคง	218	222	440	91
14	บ้านสระล้อม	120	105	225	45
15	บ้านห้วยชนบท	139	136	275	57
16	บ้านโนนสำราญ	96	114	210	46
รวม		2,787	2,778	5,565	1,259

ที่มา (สำนักงานทะเบียนอำเภอเมืองบุรีรัมย์, 2552 : 25)

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ในตำบลสูงเหล็ก ส่วนมากประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ไร่ข้าวและค้าขาย ตามลำดับ

2.1 ไร่ข้าว	ประมาณ	7.50 %
2.2 ค้าขาย	ประมาณ	10.50 %
2.3 รับราชการ	ประมาณ	15.50 %
2.4 เกษตรกรรม	ประมาณ	66.50 %

3. สภาพทางสังคม การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สถานศึกษา

3.1 โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน	5	แห่ง
3.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา	จำนวน	1	แห่ง
3.3 ศูนย์ศึกษาเด็กก่อนเกณฑ์	จำนวน	1	แห่ง

องค์กรทางศาสนา

1. วัด / สำนักสงฆ์	จำนวน	7	แห่ง
2. โบสถ์	จำนวน	-	แห่ง
3. มัสยิด	จำนวน	-	แห่ง

4. ศาลเจ้า จำนวน - แห่ง
 ผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.95 ของจำนวนประชากรทั้งหมด
 ผู้นับถือศาสนาอื่น ร้อยละ 0.05 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

วัฒนธรรม

ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญของตำบลลุงเหล็ก มีดังนี้

1. ประเพณีสงกรานต์ ระหว่างเดือนเมษายนของทุกปี
2. ประเพณีบุญบั้งไฟ ระหว่างเดือนพฤษภาคมของทุกปี
3. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา ระหว่างเดือนกรกฎาคมของทุกปี
4. ประเพณีลอยกระทง ระหว่างเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

4. การบริการพื้นฐาน

การคมนาคม

การคมนาคม มีถนนติดต่อกันระหว่างตำบล อำเภอ ตลอดเส้นทางมีรถโดยสาร
 รถประจำทางวิ่งให้บริการจากหมู่บ้านต่าง ๆ ถึงอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ดังนี้

- 4.1 ถนนลาดยาง บ้านคอนคูแฉง – เสมี่คราชบุรีร์ เชื่อมต่อถนนลาดยางสาย
 พุทไธสง – บุรีรัมย์ ระยะทางรวมทั้งสิ้นประมาณ 27 กิโลเมตร
- 4.2 ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กจากบ้านพะไล – บ้านสำโรง เชื่อมต่อถนนลาดยางสายบ้าน
 สำโรงเสมี่คราชบุรีร์ เชื่อมต่อถนนลาดยางสายพุทไธสง – บุรีรัมย์ รวมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 27
 กิโลเมตร
- 4.3 ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กจากบ้านหนองผักแว่น – บ้านโนนศิลา เชื่อมต่อ
 ถนนลาดยางจากบ้านโนนศิลา – เสมี่คราชบุรีร์ เชื่อมต่อถนนลาดยาง กรมทางหลวง สายบุรีรัมย์ –
 พุทไธสง รวมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 25 กิโลเมตร
- 4.4 ถนนคอนกรีตในหมู่บ้าน 4 สาย ระยะทางรวม 9.45 กิโลเมตร

5. จำนวนบุคลากร

องค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก ประกอบด้วย

5.1 ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รอง
 ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 32 คน อยู่ใน
 ตำแหน่งคราวละ 4 ปี

5.2 คณะผู้บริหาร ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายก
 องค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน และมีเลขานุการองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน อยู่ในวาระคราวละ 4 ปี

ตาราง 2 กรอบอัตรากำลังองค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก

ส่วน	จำนวนพนักงานส่วนตำบล ระดับ							รวม	จำนวนลูกจ้าง		รวม ทั้งหมด
	1	2	3	4	5	6	7		ประจำ	ชั่วคราว	
สำนักงานปลัดฯ	-	1	1	1	1	1	1	6	1	3	10
ส่วนการคลัง	-	-	4	-	-	-	1	5	1	1	7
ส่วนโยธา	-	1	1	-	-	-	1	3	-	1	4
ส่วนการศึกษา	-	-	-	1	-	-	-	1	-	6	7
ส่วนสวัสดิการ	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1
รวม	-	2	7	2	1	1	3	16	2	11	29

ระดับการศึกษาของบุคลากร

1. มัธยมศึกษา / อาชีวศึกษา	จำนวน	11	คน
2. ปริญญาตรี	จำนวน	15	คน
3. ปริญญาโท	จำนวน	3	คน

7. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก

รายได้ปีงบประมาณ 2552 ทั้งหมด เป็นเงิน	23,409,661.54	บาท	แยกเป็น
7.1 รายได้ที่ อบต.จัดเก็บเอง	363,130.23	บาท	
7.2 รายได้ที่ส่วนราชการต่าง ๆ จัดเก็บให้	7,963,432.54	บาท	
7.3 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	9,934,164.77	บาท	
7.4 งบเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	5,148,974	บาท	

องค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก มีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานให้แก่ประชาชน
ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังต่อไปนี้

เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
และเกิดประโยชน์สูงสุด

1. ลดการทำงานซ้ำซ้อน ลดต้นทุน
2. ให้เกิดความน่าเชื่อถือทางรายงานการเงินและการบัญชี
3. เพื่อให้มีการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ขอบบังคับและมติคณะรัฐมนตรี
4. เพื่อให้บุคลากรมีการพัฒนา รวมทั้งอุทิศตน อุทิศเวลา เพื่อผลประโยชน์

ขององค์กรและประโยชน์สุขของประชาชนโดยรวม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ นี้ เพื่อเป็นการหาแนวทางในการศึกษาวิจัยจำเป็นจะต้องมีการศึกษาจากงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยไว้ก่อนหน้าแล้ว โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่มีหัวข้องานวิจัยใกล้เคียงกัน โดยสรุปเนื้อหาางานวิจัยได้ดังนี้

ยศวดี นนทรี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา “การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประชาชนให้ความสนใจน้อย และยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

สุวิทย์ จันเซ่ง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลระพีพิศ อำเภอคำม่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนในตำบลระพีพิศ อำเภอคำม่วนจังหวัดขอนแก่น มีองค์ประกอบ คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทุกระดับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา ความสนใจเรื่องการเมือง การเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหรือช่วยในการโฆษณาหาเสียงสนับสนุนผู้รับสมัครเลือกตั้ง และการติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ทางการเมือง โดยพิจารณาทุกด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับมาก การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การศึกษา รายได้ ความสนใจในข่าวสารทางการเมือง และการรับรู้ในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในขณะที่ เพศ อายุ การเป็นและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ปริญญา นาคฉัตรีย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่ กรณีศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ผลจากการศึกษาพบว่า (1) การสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองท้องถิ่น คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและคณะกรรมการการนับคะแนนเป็นไปอย่างกระชั้นชิดทำให้การคัดเลือกบางแห่งเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร บางคนวางตัวไม่เป็นกลาง ทำให้เกิดความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ (2) ปัญหาที่เกิดจากผู้สมัครรับเลือกตั้งมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ผู้สมัครบางคนอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดการซื้อเสียง (3) ปัญหาที่เกิดจากประชาชน คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น

วิระชัย เสงษ์ภูิกุล (2550 : 14) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง พฤติกรรม หรือ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองที่ถูกต้อง โดยความสมัครใจของสมาชิกในสังคม ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การแสวงหาติดตามข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง การออกเงินเพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนนักการเมืองการศึกกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การลงทะเบียนเพื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การชักจูงให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การเขียนคำปราศรัย การรณรงค์หาเสียง การสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง และรวมถึงการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือการแสดงพลังทางการเมือง

คณูชา เรืองโพน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง จากการศึกษาพบว่ารูปแบบและวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเป็นครั้งแรกนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งดังกล่าวได้ใช้รูปแบบและวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 5 รูปแบบหลัก ๆ คือ การจัดทำป้ายโฆษณาหาเสียง, การใช้รถยนต์โฆษณาประชาสัมพันธ์, การปราศรัยหาเสียง, การเยี่ยมเยียนประชาชน, การจัดทำแผ่นพับและใบปลิวหาเสียง นอกจากนั้นแล้วยังมีวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับคนในพื้นที่นั้น โดยผู้สมัครที่มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่สุดเป็นผู้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง เพื่อช่วยกันพัฒนาให้การเลือกตั้งในอนาคตเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมต่อไป

สถิต ศรีชมชื่อ (2550:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลวังชัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาพบว่าการศึกษาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลวังชัยเป็นการเลือกตั้งที่ค่อนข้างบริสุทธิ์ยุติธรรมมากกว่าการเลือกตั้งท้องถิ่นที่เคยเกิดขึ้นในเทศบาล ซึ่งถือได้ว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีในอนาคตข้างหน้าของการเลือกตั้ง ซึ่งมีแนวโน้มเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

คำสี คอนเหนือ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดมหาสารคาม ผลปรากฏว่าผู้สมัครเป็นนักการเมืองที่มีฐานทางด้านเศรษฐกิจที่สามารถควบคุมพื้นที่ได้เกือบทั้งหมด ทำให้เกิดพฤติกรรมการเบี่ยงเบนในการเลือกตั้ง ซึ่งผู้สมัครไม่ต้องหาเสียงให้ยุ่งยากเท่าไร ในการเลือกตั้งครั้งนี้ และปัญหาด้านสังคม ผู้สมัครได้มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในการช่วยเหลือชุมชนในเรื่องบริจาค ที่ดิน สิ่งของ ต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน ในส่วนของกิจการก็มีส่วนช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ให้มีความทำ

วรินทร์พร ปณิธานธรรม (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเลือกตั้งท้องถิ่นแบบถ่วงดุล การเมืองระดับชาติ ศึกษากรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า การเลือกตั้งท้องถิ่นแบบถ่วงดุลการเมืองระดับชาตินั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยของสถานการณ์ทางการเมือง ได้แก่ ความนิยมของพรรครัฐบาล ผลงานการบริหารประเทศของรัฐบาล ลักษณะความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างฝ่าย/กลุ่มต่าง ๆ มากกว่าปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่น ได้แก่ บุคลิก การเป็นนักบริหารมืออาชีพ อย่างไรก็ตามทั้งสองปัจจัยดังกล่าวจะต้องอยู่ในสภาวะที่ สอดคล้องกันก็จะเอื้อให้ผู้สมัครรายนั้น ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

วิโรจน์ เฮ่ประโคน (2551:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดโดยตรง ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาพบว่า การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง ทำให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งขึ้น มีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ชัดเจนช่วยกระตุ้นความสนใจการเมืองของประชาชนเสริมสร้างบทบาท การมีส่วนร่วมการเรียนรู้วิธีการปกครองดูแลท้องถิ่น ซึ่งปัญหาและอุปสรรคของการเลือกตั้งที่สำคัญ คือ การประชาสัมพันธ์ระดับท้องถิ่นที่ไม่ทั่วถึง จึงไม่กระตุ้นให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิ เลือกตั้งอย่างเต็มที่

สุจินตนา โสภานเวทย์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับ มาก ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียง ด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคม และการเมืองและด้านการติดตามตรวจสอบ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้องที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมืองท้องถิ่น โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

นัญญิกาล ศรีจันทร์โท (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอขามสุราษฎร์ จังหวัดมหาสารคาม ผล การศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอขามสุราษฎร์ จังหวัด มหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการแสดงออกซึ่ง ความต้องการต่าง ๆ และด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ

นพดล ตำราญพงษ์ (2552 : 63) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโลกศรี อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือด้านการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบ และพบว่า การมีส่วนร่วมระดับน้อย จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาลและด้านการจัดทำโครงการ

จากผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยทั่วไปยังอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนในท้องถิ่นยังมีความต้องการที่จะให้พัฒนาท้องถิ่นควบคู่กับการพัฒนาด้านการเมือง ที่สำคัญต้องมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมแสดงความคิดเห็น และหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ทางการเมืองการปกครอง

ดังนั้น การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลถลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จะสามารถนำระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมาช่วยในการวางแผนการพัฒนาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลถลุงเหล็กต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ เพื่อให้ผลวิจัยได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 16 หมู่บ้าน จำนวน 5, 549 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นประมาณ 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane ; อ้างถึงใน ประทีป สุวรรณรักษ์, 2542 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้านในเขตตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1 บ้านถลุงเหล็ก	469	32
หมู่ที่ 2 บ้านพะไล	399	30
หมู่ที่ 3 บ้านโนนศิลา	326	26

ตาราง 3 (ต่อ)

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 4 บ้านสำโรง	312	21
หมู่ที่ 5 บ้านหนองผักแว่น	285	18
หมู่ที่ 6 บ้านหนองเรือ	435	30
หมู่ที่ 7 บ้านสำราญราษฎร์	348	26
หมู่ที่ 8 บ้านเสม็ดราษฎร์	253	16
หมู่ที่ 9 บ้านหนองเหล็ก	425	27
หมู่ที่ 10 บ้านหนองเครือ	267	18
หมู่ที่ 11 บ้านผักแว่น	363	23
หมู่ที่ 12 บ้านพะไลพัฒนา	516	33
หมู่ที่ 13 บ้านคอนคูแคง	441	28
หมู่ที่ 14 บ้านสระล้อม	223	16
หมู่ที่ 15 บ้านห้วยชนบท	278	17
หมู่ที่ 16 บ้านโนนสำราญ	209	14
รวม	5,549	375

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองแบ่งเป็น 3 ตอน

คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการเมือง การเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยผู้ตอบสามารถเลือกระดับการมีส่วนร่วมได้ 6 ระดับ คือ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่มีส่วนร่วม สำหรับเกณฑ์ในการให้คะแนนใน

กรณีคำถามเป็นข้อความเชิงบวก ในการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

มีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้	6	คะแนน
มีส่วนร่วมมาก	ให้	5	คะแนน
มีส่วนร่วมปานกลาง	ให้	4	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อย	ให้	3	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้	2	คะแนน
ไม่มีส่วนร่วม	ให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จากการศึกษาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่าง ๆ และหลักเกณฑ์ การศึกษาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ และปัญหาการบริหาร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแบบสอบถามของงานวิจัยฉบับนี้

2.2 ศึกษาเทคนิคและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางใน การสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบสร้างมาตรวัดทัศนคติตามเทคนิค การวัดของลิเกิร์ต (Likert Scale) โดยใช้หลักการวัดค่ารวม และประเมินลักษณะจากค่าคะแนนเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนัก (Weighting Mean Score) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อ พิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้า อิสระ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบเครื่องมือ มี จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

2.4.1 ดร.ผดุงชาติ ชังดี คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.4.3 นายวัชรินทร์ โอทาร์มย์ นักบริหารงานช่าง 7 (หัวหน้าส่วนโยธา) องค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข และเสนอให้คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระครู อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างและหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8235 ซึ่งผ่านเกณฑ์ สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำการวิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง จากแบบสอบถาม 375 ฉบับ เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 375 คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ลงรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วบันทึกข้อมูล
4. นำแบบสอบถามทุกฉบับประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป

ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลค่าเนนการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตาราง แสดงจำนวนและร้อยละ
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแจกแจงความถี่ค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
4. เกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้ (กานดา พูนลาภทวี. 2530 : 79)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51 - 6.00	ระดับการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
4.51 - 5.00	ระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก
3.51 - 4.50	ระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
2.51 - 3.50	ระดับการมีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.51 - 2.50	ระดับการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด
1.00 - 1.50	ระดับการมีส่วนร่วมไม่เคย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
  - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
  - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อการเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ รายได้ การศึกษา และอาชีพ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ลักษณะตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	375	100.00
1. เพศ		
1.1 ชาย	151	40.30
1.2 หญิง	224	59.70
2. อายุ		
2.1 18-29 ปี	99	26.40
2.2 30-39 ปี	126	33.60
2.3 40-49 ปี	70	18.70
2.4 50-59 ปี	69	18.40
2.5 60 ปีขึ้นไป	11	2.90
4. ระดับการศึกษา		
4.1 ประถมศึกษา	75	20.00
4.2 มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.	105	28.00
4.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.	140	37.30
4.4 ปริญญาตรี	47	12.50
4.5 สูงกว่าปริญญาตรี	8	2.10

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. อาชีพ		
5.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7	1.90
5.2 พนักงานจ้าง/ลูกจ้างเอกชน	80	21.30
5.3 อาชีพส่วนตัว/ค้าขาย	77	20.50
5.4 นักเรียน/นักศึกษา	73	19.50
5.5 เกษตรกร	97	25.90
5.6 อื่น ๆ	41	10.90

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 375 คน เมื่อจำแนกตามเพศ เป็นชายจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 เป็นหญิง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 59.70

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ช่วงอายุ 30 – 39 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 รองลงมาช่วงอายุ 18 – 29 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า จบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10

เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพเกษตรกร มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.90 รองลงมา อาชีพพนักงานจ้าง/ลูกจ้างเอกชน จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏดังตาราง 5-8 ดังนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	ด้านการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง		4.96	0.52	มาก
2. ด้านการเมืองการเลือกตั้ง		4.84	0.57	มาก
3. ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง		4.24	0.40	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		4.68	0.45	มาก

จากตาราง 5 พบว่า การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.96$) รองลงมาคือ ด้านการเมืองการเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.84$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.24$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมือง
ท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ลักษณะการมีส่วนร่วม			
ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง			
1. ท่านติดตามการรณรงค์และประชาสัมพันธ์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากรถยนต์ ประชาสัมพันธ์	5.42	0.72	มาก
2. ท่านติดตามการรณรงค์และประชาสัมพันธ์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากวิทยุหรือหอกระจายข่าวหมู่บ้าน	5.01	0.71	มาก
3. ท่านติดตามการรณรงค์และประชาสัมพันธ์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากป้ายประชาสัมพันธ์	4.86	0.81	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.84	0.82	มาก
5. ท่านมีส่วนชักชวนสมาชิกในครอบครัวและบุคคลอื่นๆ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.90	0.76	มาก
6. ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยหาเสียงในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.78	0.79	มาก
รวมเฉลี่ย	4.96	0.52	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1 ท่านติดตามการรณรงค์และประชาสัมพันธ์หาเสียง เลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากรถยนต์ ประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=5.42$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ท่านติดตามการรณรงค์และประชาสัมพันธ์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากวิทยุหรือหอกระจายข่าวหมู่บ้าน ($\bar{X}=5.01$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 6 ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยหาเสียงในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X}=4.78$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมือง
ท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเมืองการเลือกตั้ง โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ลักษณะการมีส่วนร่วม			
ด้านการเมืองการเลือกตั้ง			
7. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์	4.73	0.90	มาก
8. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เช่น การบริจาคเงิน บริจาคสิ่งของให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	4.73	0.88	มาก
9. ท่านสนใจติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	5.12	0.81	มาก
10. ท่านได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	4.82	0.80	มาก
11. ท่านได้ร่วมพูดคุย ปรึกษาหารือการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น	4.93	0.72	มาก
12. ท่านเคยแนะนำหรือส่งเสริมให้ผู้อื่นลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	4.88	0.87	มาก
13. ท่านเคยเข้าร่วมเป็นสมาชิก หรือร่วมงานกับพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	4.91	0.81	มาก
14. ท่านเคยสมัครหรือเคยคิดว่าจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	4.74	0.81	มาก
15. ท่านเคยร่วมพูดคุย สนทนากับสมาชิกในครอบครัวหรือกับคนอื่น ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง	4.70	0.95	มาก
รวมเฉลี่ย	4.84	0.57	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเมืองการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 9 ท่านสนใจติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X}=5.12$) รองลงมาคือ ข้อ 11 ท่านได้ร่วมพูดคุย วิจารณ์วิธีการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.93$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 15 ท่านเคยร่วมพูดคุย สนทนากับสมาชิกในครอบครัวหรือกับคนอื่น ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.70$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมือง
ท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลู่เหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามการตรวจสอบเลือกตั้ง โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ลักษณะการมีส่วนร่วม			
ด้านการติดตามการตรวจสอบเลือกตั้ง			
16. ท่านได้มีส่วนร่วมแสดงประชาวิจารย์เกี่ยวกับการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น	4.76	0.92	มาก
17. ท่านได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการหาเสียงเลือกตั้ง	5.15	0.83	มาก
18. ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น	4.95	0.76	มาก
19. ท่านเคยติดตามดูการนับคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	4.85	0.80	มาก
20. ท่านเคยติดตามการประกาศผลคะแนนเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.78	0.91	มาก
21. ท่านมีส่วนร่วมร้องเรียน ตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.94	0.75	มาก
22. ท่านมีส่วนร่วมวิพากษ์วิจารณ์ ท้วงติงหรือคัดค้านการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.85	0.82	มาก
23. ท่านมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตามการ พฤติกรรมของคณะกรรมการการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.87	0.81	มาก
24. ท่านเคยร่วมประชุมเกี่ยวกับการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	5.10	0.80	มาก
25. ท่านเคยยื่นสิทธิขอเปิดเผยข้อมูลผู้สมัครเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.92	0.84	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ลักษณะการมีส่วนร่วม			
26. ท่านเคยร้องเรียนคณะกรรมการที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมต่อการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	1.06	0.23	ไม่มีส่วนร่วม
27. ท่านเคยพบพฤติกรรมของคณะกรรมการที่ไม่วางตัวเป็นกลาง	1.10	0.40	ไม่มีส่วนร่วม
28. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.86	0.92	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	4.24	0.40	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลฉลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 26, 27 อยู่ในระดับไม่มีส่วนร่วม และข้อ 28 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 17 ท่านได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการหาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 5.15$) รองลงมาคือ ข้อ 24 ท่านเคยร่วมประชุมเกี่ยวกับการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 5.10$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 26 ท่านเคยร้องเรียนคณะกรรมการที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมต่อการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 1.06$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ปรากฏดังตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ถลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้ มากกว่านี้	24	29.63
2	ควรให้มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้มากกว่านี้	19	23.46
3	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบและ ติดตามการดำเนินการ	17	20.99
4	ให้จัดการเลือกตั้ง อบต.เป็นไปด้วยความสุจริต โปร่งใส	12	14.81
5	ควรรายงานผลการดำเนินงานหรือการจัดกิจกรรมให้ ประชาชนทราบ	9	11.11
	รวม	81	100

จากตาราง 9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลถลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากกว่านี้ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 29.63 รองลงมาคือ ควรให้มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้มากกว่านี้ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 23.46 และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบและติดตามการดำเนินการ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 20.99

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลู่เหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
  - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลู่เหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลู่เหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยขึ้นเอง โดยมีคณะกรรมการและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระครู

อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8235

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขออนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง แบบสอบถามจำนวน 375 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 375 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านการเมืองการเลือกตั้ง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในเขตตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ให้มากกว่านี้ รองลงมาคือ ควรให้มีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้มากกว่านี้ และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบและติดตามการดำเนินการ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีแนวทางที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในเรื่องการเลือกตั้ง ซึ่งผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจอันจะเป็นข้อมูลให้องค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก นำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์ ด้านการเมืองการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสภาพการณ์ปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวหรือสนใจทางการเมืองมากขึ้น ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการเลือกตั้งระดับประเทศ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา หรือแม้แต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ประชาชนจึงมีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การชักชวนผู้อื่น ไปออกเสียงเลือกตั้ง การชักชวนสนทนาทางการเมือง การช่วยโฆษณาพรรคการเมือง และการติดตามการหาเสียงของนักการเมือง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินตนา โสภานนท์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคายมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

- 2.1 การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ทั้งการเลือกตั้งระดับประเทศและ

ระดับท้องถิ่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่าง ๆ การเข้าร่วมรับฟัง การสัมมนาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จึงทำให้ประชาชนได้มีติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทางด้านการเมือง อีกทั้งการเมืองท้องถิ่นหรือการเมืองระดับประเทศก็ยังได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการประชาสัมพันธ์การหาเสียงมากขึ้น มีแนวทางและวิธีการรณรงค์หาเสียงที่หลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงประชาชนมากขึ้น ซึ่งประชาชนสามารถนำข้อมูลที่ได้นั้นมาพิจารณาในการเลือกตั้ง ตัวแทนของเขาเข้ามาทำงานแทนทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นอีกทั้งประชาชนยังพึงตระหนักอยู่เสมอว่าการเลือกคนดีจะสามารถทำให้บ้านเมืองเจริญได้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยสุวิทย์ จันแข่ง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้มะเคือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหรือช่วยใน การโฆษณาหาเสียงสนับสนุนผู้สมัครเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเมืองการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนได้มีการติดตามข่าวสารการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งอยู่เสมอ ได้เข้าร่วมรับฟังการปราศรัยหาเสียงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากสื่อต่าง ๆ มากมาย เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ทำให้ประชาชนได้มีแนวทางในการตัดสินใจในการนำไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งการเมืองระดับประเทศหรือการเมืองระดับท้องถิ่น อีกทั้งในปัจจุบันการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนให้ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องไปเลือกตั้ง ไม่อย่างนั้นจะเสียสิทธิในด้านต่าง ๆ มากมาย จึงอาจเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ประชาชนให้ความสำคัญในการเลือกตั้ง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยนฤทิฎา ศรีจันทร์โท (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอขามเฒ่า จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอขามเฒ่า จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการหาเสียงเลือกตั้ง การมีผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความสนใจในเรื่องนโยบายการหาเสียงของพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ที่ยังผลประโยชน์ให้กับประชาชน ในขณะที่เข้าไปเป็นตัวแทนในสภาฯ หรือใน อบต. บางยังเปิด

โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นด้วย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของนพดล ตำราญพงษ์ (2552 : 63) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกศรี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกศรี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการติดตามตรวจสอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลถลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากกว่านี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนอยากเข้าไปตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลถลุงเหล็ก อยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยากเข้าไปร่วมรับรู้การทำงานว่ามีการดำเนินการถูกต้องหรือไม่ ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนหรือไม่ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลถลุงเหล็ก ควรจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละชุมชนทุกชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาสัมพันธ์ช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และรณรงค์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น และควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ซึ่งเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวความคิดของสัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2546 : 22) ที่พบว่า ปัญหาช่องว่างระหว่างประชาชนกับเทศบาล ประชาชนไม่มีโอกาสในการรับรู้นโยบาย การวางแผน การพัฒนาโครงการของเทศบาล ขณะที่เทศบาลก็อ้างว่าการทำงานต่าง ๆ มาจากความต้องการของประชาชนโดยผ่านตัวแทนของชุมชนแล้ว เพราะว่าจะเกิดจากเทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีในการชักชวนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร การพัฒนา การตรวจสอบ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างประชาชนกับเทศบาล ประชาชนไม่ทราบช่องทางที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาล

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลถลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและกระตุ้นให้ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนำข้อมูลที่ได้นำมาประชาสัมพันธ์ หรือแนะนำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ

องค์การบริหารส่วนตำบล นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ปรับปรุงเพื่อพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ติดตามการรณรงค์และประชาสัมพันธ์หาเสียง เลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากรถยนต์ ประชาสัมพันธ์ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรรักษาไว้และส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจในระบอบการปกครองให้มากขึ้น ไม่ให้มีการซื้อสิทธิขายเสียง และควรเพิ่มช่องทางในการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสารขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เคยร้องเรียนคณะกรรมการที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมต่อการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักถึงบทบาท สิทธิและหน้าที่ของตนเองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ที่ได้เน้นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านต่าง ๆ เช่น การเข้าไปเป็นคณะกรรมการในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล การเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมใน การติดตามตรวจสอบ โดยดำเนินมาตรการเชิงรุกเข้าถึงประชาชนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง อีกทั้งควรส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มกันจัดตั้งแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในชุมชนของตน เพราะจะได้รับข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง เศรษฐกิจปัจจุบัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนของตน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ และท้องถิ่นในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 ควรมีการวิจัยปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมือง
ท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัด
บุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยา
Buriram Rajabhat University

- นัฐิกาล ศรีจันทร์โท. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอขามเฒ่า จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รม. (สาขารัฐประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิตยา สุเพียร. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร : กรณีศึกษา สถานศึกษา ระดับประถมศึกษาอำเภอบ้านแพ้ว. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- นุชา มุกดาตอย. (2553). รัฐสภา. ค้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา : <http://nucha.cha.ac.th/1.6.htm>.
- คนุชา เรืองโพน. (2550). การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห่มม่น. ศึกษาเฉพาะกรณี การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548 อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญอรีย หิมะ. (2550). ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์. สงขลา : สามลดา.
- ปริญญา นาคฉัตรีย์. (2547). การเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่ : ปัญหาอุปสรรคแนวทางการแก้ไข. วิทยานิพนธ์ (สาขารัฐศาสตร์) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2544). ดิถีเสรีภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ : อรุณ.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2) บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. ค้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา : <http://www.library.cmu.cc.th>.
- พีระพล ขจรสาร และคณะ. (2546). การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการรณรงค์เผยแพร่ การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งระบบใหม่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพ็ญกมล มานะรัตน์. (2547). การเลือกตั้งเป็นการศึกษาขบวนการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง. การศึกษาค้นคว้าอิสระ . มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพโรจน์ พลเพชร และชวิท ประเทืองรัตนา. (2546). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาพิจารณ์. กรุงเทพฯ : สุวีวงศ์.

- ภาวิน ศิริประภาณุกุล. (2547, ธันวาคม 16). การมีส่วนร่วมทางการเมือง. ค้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา <http://www.Nidambe11.net/Ekonomiz/200494.htm>.
- มานิตย์ จุมปา. (2546). คู่มือวิชากฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ ฯ : วิญญูชน.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ ฯ : ปู้คพอยท์.
- ยศวดี นนทรี. (2544). การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของ
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต.
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. (2546). เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ ฯ : นำกั๊ง.
- วรินทร์พร ปณิธานธรรม. (2551). การเลือกตั้งท้องถิ่นแบบถ่วงดุลการเมืองระดับชาติ : ศึกษากรณี
การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ ฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชรวิทย์ ไชยสาร. (2544). ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองยุคใหม่. กรุงเทพฯ ฯ : นิตยธรรม.
- วีระชัย เสงฆ์ภูกุล. (2550). ความรู้ความเข้าใจและปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม.
(สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท). อุดรดิตต์ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- วิวัฒน์ เข็มไพรวิน. (2546). วัฒนธรรมทางการเมืองกับพัฒนาการทางการเมืองไทย ในเอกสาร
การสอนชุดวิชา ปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมธิราช.
- วิสุทธ์ โพธิ์แท่น. (2524). ประชาธิปไตย แนวความคิดและคัวแบบประเทศประชาธิปไตยใน
อุดมคติ. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิโรจน์ เช่ประโคน. (2551). การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง : ศึกษากรณี
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- สถิต ศรีชมชื่น. (2550). การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. (การเมืองการปกครอง). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. (2546). อบต. เทศบาล อบจ. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุจิต บุญบงการ. (2542). การพัฒนาทางการเมืองของไทยและปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิต บุญบงการ และ สุขุม นวลสกุล. (2540). “แนวโน้มในอนาคตของพัฒนาการทางการเมืองไทย” ในเอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 10). นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุจินตนา โสภากเวทย์. (2552). การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปรบ. (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ จันแข่ง. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลดงเหล็ก. (2552). แผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลดงเหล็ก. บุรีรัมย์ : สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงเหล็ก.
- อาจหาญ ศิริพูล. (2546). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลและการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนจังหวัดขอนแก่น. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการพัฒนาพื้นฐาน.
- อนек เหล่าธรรมทัศน์. (2545). 1 ทศวรรษแห่งประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ : มิติใหม่.
- อมร รักษาศักดิ์. (2543). ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ในคู่มือการเรียนการสอนการเผยแพร่และการมีส่วนร่วมสำหรับครูอาจารย์และผู้นำชุมชน. กรุงเทพฯ : การันต์การพิมพ์.
- อมรศักดิ์ พงศ์พศม. (2553). ระบอบรัฐสภา (1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. ค้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา <http://www.oknation.net/blog/korung>.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรียัม
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๑๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชาติ ยงค์ดี

ด้วย นางสาวมัลลิกา นิมพลี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลลุดเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

S. Sue

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๑๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

ด้วย นางสาวมัลลิกา จิมพลี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำกรวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ตัย ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๑๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวัชรินทร์ โอทาร์มย์

ด้วย นางสาวมัลลิกา ฉิมพลี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำกรวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๒๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพระครู

ด้วย นางสาวมลลิกา ฉิมพลี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวมลลิกา ฉิมพลี ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๓/ ๒๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก

ด้วย นางสาวมัลลิกา ฉิมพลี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็ก โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นประธานที่ปรึกษาภาคินันท์ โดยการนี้นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนภายในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อการค้นคว้าอิสระของหลักสูตร
การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประกอบการศึกษา ในเชิงวิชาการ ไม่มีผลกระทบในแง่
ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูล จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในแบบสอบถามฉบับนี้
ด้วยความเป็นจริงทุกประการ และครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา
 ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดงทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ
( ) 18-29 ปี ( ) 30-39 ปี
( ) 40-49 ปี ( ) 50-59 ปี
( ) 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.
( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. ( ) ปริญญาตรี
( ) สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ
( ) รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ( ) พนักงานจ้าง / ลูกจ้างเอกชน
( ) อาชีพส่วนตัว/ค้าขาย ( ) นักเรียน / นักศึกษา
( ) เกษตรกร ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
	6	5	4	3	2	1
26. ท่านเคยร้องเรียนคณะกรรมการที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมต่อการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	.....	.....	.....	.....	.....	.....
27. ท่านเคยพบพฤติกรรมของคณะกรรมการที่ไม่วางตัวเป็นกลาง	.....	.....	.....	.....	.....	.....
28. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล	.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมือง

.....

.....

.....

.....

*****

ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามการวิจัยฉบับนี้

นางสาวมัลลิกา ฉิมพลี

ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	110.1667	49.3161	.2185	.8221
A2	110.1333	48.2575	.3700	.8176
A3	110.7667	47.0125	.3719	.8170
A4	110.6000	47.6275	.4087	.8160
A5	109.7333	46.7540	.5817	.8108
A6	110.3000	44.4931	.6863	.8036
B7	110.9667	45.0678	.5524	.8087
B8	110.2667	48.7540	.1273	.8304
B9	110.1667	45.5920	.6175	.8076
B10	110.5667	45.7713	.6216	.8079
B11	110.1000	51.1966	-.0600	.8304
B12	110.9000	47.8172	.3274	.8187
B13	110.1333	47.0161	.4842	.8133
B14	110.7333	45.2368	.5825	.8079
B15	111.1667	43.5920	.6401	.8036
C16	111.1333	47.0851	.4211	.8151
C17	110.4667	49.1540	.2916	.8202
C18	110.6000	49.2138	.2906	.8202
C19	110.6333	44.7230	.5131	.8101
C20	110.8333	43.5230	.6471	.8032
C21	109.6000	48.0414	.3524	.8179
C22	109.5333	50.2575	.1450	.8235
C23	109.7333	49.3747	.1960	.8229
C24	109.7667	49.5644	.1611	.8241
C25	110.4000	51.4897	-.1020	.8313
C26	110.3667	54.7230	-.3392	.8545
C27	110.6000	49.2138	.2906	.8202
C28	111.1333	47.0851	.4211	.8151

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 28

Alpha = .8235

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	มัลลิกา ฉิมพลี
วันเดือนปีเกิด	6 ธันวาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	66/1 ถนนอิสาน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ตำแหน่งหน้าที่	เจ้าพนักงานธุรการ 3
ประวัติการศึกษา	พ.ศ 2537 ประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2540 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม ตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2543 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพาณิชการ (เลขานุการ) วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2547 อนุปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2550 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2554 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์